

Η
ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ (Α.Ε.Π.Π.)

1ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της την 1η Ιουνίου 2018 με την εξής σύνθεση: Ειρήνη Αποκάρδου Πρόεδρος, Ιωάννα Θεμελή -Εισηγήτρια και Χρυσάνθη Ζαράρη, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 10-5-2018 Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) – Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ)/426/11-5-2018 της εταιρείας με την επωνυμία «.....» και τον διακριτικό τίτλο «.....», με έδρα στο ....., ..., αριθ....., νομίμως εκπροσωπούμενης.

Κατά του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ, με έδρα στην Αθήνα, Λεωφ. Βασ. Σοφίας, αριθ. 15, (εφεξής αναθέτουσα αρχή) όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Με την Προδικαστική Προσφυγή η προσφεύγουσα αιτείται να ακυρωθεί άλλως να αναμορφωθεί η υπ' αριθμ. πρωτ. ΔΙΠΥΔΥ/ΟΔΠ/Φ.5/7/15466 Απόφαση του Γενικού Γραμματέα της αναθέτουσας αρχής καθώς και τα ενσωματωμένα σε αυτήν υπ' αριθμ. 9, 10 και 11 Πρακτικά της Επιτροπής Διενέργειας Διαγωνισμού και Αξιολόγησης Προσφορών, κατά το μέρος που απορρίφθηκε η οικονομική προσφορά της, αποκλείστηκε από τη διαγωνιστική διαδικασία και δεν ανακηρύχθηκε προσωρινή ανάδοχος του διαγωνισμού για το έργο «ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ Ηλεκτρονική Στοχοθεσία».

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Ιωάννα Θεμελή

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό εξέταση προσφυγής έχει καταβληθεί e-παράβολο, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν.4412/2016 και 5 του ΠΔ 39/2017, ύψους 730,03 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό 210045658958 0709 0049, αποδεικτικό ηλεκτρονικής πληρωμής της

Αριθμός απόφασης: 449/2018

Τράπεζας Πειραιώς με ημερομηνία 9-5-2018 και εκτύπωση από την ιστοσελίδα της ΓΓΠΣ περί αυτόματης δέσμευσης του).

2. Επειδή με την με αρ. πρωτ. ΔΙΠΥΔΥ/ΕΚΤΠΡ/Φ.5/1/21619 διακήρυξη του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ προκηρύχθηκε Δημόσιος Διεθνής Ανοικτός Ηλεκτρονικός Διαγωνισμός για το έργο με τίτλο «ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ Ηλεκτρονική Στοχοθεσία», CPV 79415200-8 και συμπληρωματικό CPV 72320000-4, προϋπολογισθείσας δαπάνης 146.005,65 ευρώ χωρίς ΦΠΑ, με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά επί τη βάσει της τιμής.

3. Επειδή η ως άνω προκήρυξη απεστάλη στις 5-7-2017 για δημοσίευση στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου έλαβε τον αριθμ. 2017/S128-261364 και το πλήρες κείμενο αυτής αναρτήθηκε στις 10-7-2017 στο ΚΗΜΔΗΣ (Α.Δ.Α.Μ. 17PROC001666107) και στο ΕΣΗΔΗΣ όπου έλαβε αριθμό Συστήματος 43781.

4. Επειδή ο διαγωνισμός, ως εκ του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016.

5. Επειδή στον διαγωνισμό συμμετείχε η προσφεύγουσα και οι οικονομικοί φορείς ..... έχοντας υποβάλει τις με αριθ. 73019, 71033, 69644 και 73231 προσφορές τους αντίστοιχα.

6. Επειδή η Επιτροπή Διενέργειας δημόσιων διαγωνισμών της αναθέτουσας αρχής, συνήλθε την 20-9-2017, οπότε και εξέδωσε το με αριθ. 6 Πρακτικό της, σύμφωνα με το οποίο διαπίστωσε –μεταξύ άλλων- ότι η τεχνική προσφορά της προσφεύγουσας «..καλύπτει όλες τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές που έχουν τεθεί στο «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι-Αναλυτική Περιγραφή Φυσικού και Οικονομικού Αντικείμενου της Σύμβασης...» και εισηγήθηκε την αποδοχή της.

7. Επειδή η αναθέτουσα αρχή με την με αριθ. πρωτ. ΔΙΠΥΔΥ/ΕΚΤΠΡ/Φ.5/4/37887 απόφασή της, την 6-11-2017 ενέκρινε –μεταξύ άλλων και- το παραπάνω με αριθ. 6 Πρακτικό της Επιτροπής Διενέργειας δημόσιων διαγωνισμών και αποφάσισε την αποδοχή των υποφακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικής προσφοράς και της προσφεύγουσας.

Αριθμός απόφασης: 449/2018

8. Επειδή η Επιτροπή Διενέργειας δημόσιων διαγωνισμών της αναθέτουσας αρχής, συνήλθε εκ νέου την 16-1-2018, οπότε και εξέδωσε το με αριθ. 9 Πρακτικό της, σύμφωνα με το οποίο διαπίστωσε –μεταξύ άλλων- ότι η προσφεύγουσα «..έχει προσφέρει τη χαμηλότερη τιμή οικονομικής προσφοράς, με συνολική τιμή τις ....**86.500,00 ευρώ χωρίς ΦΠΑ**....Η εν λόγω τιμή ανέρχεται στο **59,24%** της προϋπολογισθείσας δαπάνης της σύμβασης ....και ως εκ τούτου αντικειμενικά κρίνεται ως ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. Στη συνέχεια, κατά τον διεξοδικό έλεγχο των οικονομικών προσφορών, με βάση τη διακήρυξη το έργου (ιδιαίτερα τις παρ. 3.1.2 και ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V –Πίνακες Οικονομικής Προσφοράς) και την υπ' αριθ. πρωτ. ΔΙΠΥΔΥ/ΕΚΤΠΡ/Φ.5/3/26697/11.08.2017 απάντηση στο από 28-7-2017 υποβληθέν αίτημα για την παροχή διευκρινήσεων για τον ηλεκτρονικό διαγωνισμό .....διαπιστώθηκαν τα εξής : «.....» : Στην οικονομική προσφορά του εν λόγω οικονομικού φορέα (Πίνακας Υπηρεσίες) προβλέπονται **σαράντα (40) ανθρωποώρες** για την εκπαίδευση των κύριων χρηστών **σε αντίθεση** με την τεχνική προσφορά (σελ. 85), η οποία προβλέπει δεκαέξι (16) τετράωρες εκπαιδευτικές ενότητες: «...Δεδομένου ότι μία ενότητα δεν μπορεί να είναι διάρκειας οκτώ (8) ωρών και επομένως προκρίνεται η λύση των δύο (2) **4ωρων ενοτήτων**, προκύπτει **ότι ο συνολικός αριθμός των εκπαιδευτικών ενοτήτων διπλασιάζεται σε δεκαέξι (16)**», δηλαδή (16 X 4=) **64 ανθρωποώρες**. Ο ίδιος αριθμός (εξήντα τέσσερα) προκύπτει επίσης από τον Πίνακα της σελ. 85, αν πολλαπλασιάσουμε τον αριθμό των οκτώ (8) τμημάτων επί τις συνολικά οκτώ (8) ώρες εκπαίδευσης.....Με βάση τις παραπάνω διαπιστώσεις, η επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 102 παρ. 5 και το άρθρο 88 του Νόμου 4412/2016 αποφάσισε ομόφωνα να ζητήσει διευκρινήσεις από τον οικονομικό φορέα ....προκειμένου να αιτιολογήσει : (α) τον αριθμό των ανθρωποωρών εκπαίδευσης των κύριων χρηστών στην οικονομική του προσφορά, και (β) το χαμηλό της τιμής...»

9. Επειδή την 29-1-2018 η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε στην προσφεύγουσα μέσω της «επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού το με αριθ. πρωτ.: 3843/26-1-2018 έγγραφό της με το εξής ερώτημα «Παρακαλούμε να μας διευκρινίσετε σε ποιο σημείο της οικονομικής σας προσφοράς φαίνονται **οι εξήντα τέσσερις (64) ανθρωποώρες**

Αριθμός απόφασης: 449/2018

εκπαίδευσης, που προσφέρετε στην τεχνική σας προσφορά ...». Σε συνέχεια τούτου, η προσφεύγουσα απάντησε μέσω της «επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού την 8-2-2018 με αυθημερόν έγγραφό της με τον τίτλο «Διευκρινίσεις επί της οικονομικής προσφοράς..» ως εξής : «... Α) Σχετικά με το πρώτο ερώτημα της υπηρεσίας σας, σας διευκρινίζουμε τα κάτωθι: Σύμφωνα με την τεχνική μας προσφορά (σελ. 85) προκύπτει με σαφήνεια ότι ο αριθμός των ανθρωποωρών για την εκπαίδευση των κύριων χρηστών είναι εξήντα τέσσερις (64) ανθρωποώρες. Επίσης, όπως αναφέρεται και στην οικονομική μας προσφορά: «Το κόστος εκπαίδευσης χρηστών και διαχειριστών θα υπολογιστεί σύμφωνα με τις ανθρωποώρες που απαιτούνται για την εκπαίδευση τους όπως περιγράφεται στην ενότητα Υπηρεσίες Εκπαίδευσης και Τεκμηρίωσης». Σας διευκρινίζουμε ότι μέρος του κόστους των ανθρωποωρών εκπαίδευσης έχει ενσωματωθεί στο κόστος των Εμπειρογνομώνων, οι οποίοι θα υλοποιήσουν μέρος της εκπαίδευσης. Το παραπάνω προκύπτει και από το γεγονός ότι στην ανάλυση της οικονομικής μας προσφοράς ανά παραδοτέο, προκύπτει ότι το κόστος του Π15, που αφορά στην παροχή εκπαίδευσης, ανέρχεται σε 2.540,00 € πλέον ΦΠΑ (σελ. 4 Οικονομικής Προσφοράς), το οποίο είναι πολύ υψηλότερο του κόστους που προσφέρεται στην κατηγορία «Στέλεχος Εκπαίδευσης» (598,00 + 222,00 = 820,00 € πλέον ΦΠΑ) (σελ. 3 Οικονομικής Προσφοράς). Συνεπώς, το κόστος του Π15, το οποίο αφορά τις υπηρεσίες εκπαίδευσης συμπεριλαμβάνει πέραν του κόστους των ανθρωποωρών εκπαίδευσης και κόστος ανθρωπομηνών των Εμπειρογνομώνων, οι οποίοι θα ασχοληθούν με την παροχή της εκπαίδευσης όπως περιγράφεται αναλυτικά στο Π15. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η οικονομική μας προσφορά προκύπτει με σαφήνεια και είναι σύμφωνη με τη διακήρυξη....»

10. Επειδή η Επιτροπή Διενέργειας δημόσιων διαγωνισμών της αναθέτουσας αρχής, συνήλθε την επομένη ήτοι την 9-2-2018, οπότε και εξέδωσε το με αριθ. 10 Πρακτικό της σύμφωνα με το οποίο εκτίμησε ότι «...Ως προς το ερώτημα Α) «παρακαλούμε να μας διευκρινίσετε σε ποιο σημείο της οικονομικής σας προσφοράς φαίνονται **οι εξήντα τέσσερις (64) ανθρωποώρες** εκπαίδευσης, που προσφέρετε στην τεχνική σας προσφορά», στην απάντηση αναφέρεται ότι «...μέρος του κόστους των ανθρωποωρών

εκπαίδευσης έχει ενσωματωθεί στο κόστος των Εμπειρογνωμόνων, οι οποίοι θα υλοποιήσουν μέρος της εκπαίδευσης...» Όμως η υλοποίηση από τους εμπειρογνώμονες των είκοσι τεσσάρων (24) ανθρωποωρών εκπαίδευσης που υπολείπονται, δεν έχει αναφερθεί πουθενά ούτε στην τεχνική ούτε στην οικονομική προσφορά του εν λόγω οικονομικού φορέα. Ως εκ τούτου η επιτροπή διαπιστώνει ασυμφωνία μεταξύ των προσφερομένων ανθρωποωρών εκπαίδευσης για τους κύριους χρήστες μεταξύ της τεχνικής (εξήντα τέσσερις (64) ανθρωπούρες) και της οικονομικής προσφοράς (σαράντα (40) ανθρωπούρες) του οικονομικού φορέα «.....»... Ως εκ τούτου.....η επιτροπή κρίνει την οικονομική προσφορά του εν λόγω οικονομικού φορέα ως απαράδεκτη διότι δεν είναι σύμφωνη με τους όρους της παρούσας διακήρυξης όπως διευκρινίστηκαν με το υπ' αριθ. πρωτ. ΔΙΠΥΔΥ/ΕΚΤΠΡ/Φ.5/3/26697/11.08.2017 έγγραφο της Αναθέτουσας Αρχής και προτείνει ομόφωνα την απόρριψή της....». Εν συνεχεία μετά ταύτα, η Επιτροπή Διενέργειας δημόσιων διαγωνισμών της αναθέτουσας αρχής, συνήλθε την επομένη 21-2-2018, οπότε και εξέδωσε το με αριθ. 11 Πρακτικό της σύμφωνα με το οποίο αφού αξιολόγησε ως απορριπτέα και την οικονομική προσφορά της δεύτερης μειοδότης διαγωνιζόμενης εταιρείας ....., για τον ίδιο λόγο όπως και για την προσφεύγουσα, εν συνεχεία εισηγήθηκε εν προκειμένω την απόρριψη της οικονομικής προσφοράς της προσφεύγουσας «...διότι δεν πληροί τους όρους της παρούσας διακήρυξης όπως διευκρινίστηκαν με το υπ' αριθ. πρωτ. ΔΙΠΥΔΥ/ΕΚΤΠΡ/Φ.5/3/26697/11.08.2017 έγγραφο της Αναθέτουσας Αρχής, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής....Την επιλογή ως αναδόχου της ένωσης οικονομικών φορέων «.....» & «.....» διότι η οικονομική της προσφορά είναι σύμφωνη με την τεχνική της προσφορά και με τους όρους της παρούσας διακήρυξης όπως διευκρινίστηκαν με το υπ' αριθ. πρωτ. ΔΙΠΥΔΥ/ΕΚΤΠΡ/Φ.5/3/26697/11.08.2017 έγγραφο της Αναθέτουσας Αρχής, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής...»

11. Επειδή ο Γενικός Γραμματέας της αναθέτουσας αρχής με την με αριθ. πρωτ. ήδη προσβαλλόμενη απόφαση ΔΙΠΥΔΥ/ΟΔΠ/Φ.5/7/15466 της 27-4-2018 ενέκρινε –μεταξύ άλλων και- τα παραπάνω αναφερόμενα Πρακτικά με αριθ. 9, 10 και 11 της Επιτροπής Διενέργειας δημόσιων διαγωνισμών και

Αριθμός απόφασης: 449/2018

αποφάσισε τα εξής «...Απορρίπτουμε την οικονομική προσφορά του οικονομικού φορέα «.....» καθώς κρίνεται ως απαράδεκτη διότι δεν είναι σύμφωνη με τους όρους της παρούσας διακήρυξης όπως διευκρινίστηκαν με το υπ' αρ. πρωτ. ΔΙΠΥΔΥ/ΕΚΤΠ/Φ.5/3/26697/11.08.2017 της Αναθέτουσας Αρχής, μετά και την εξέταση από την αρμόδια Επιτροπή Διενέργειας του από 08.02.2018 εγγράφου παροχής διευκρινήσεων για την οικονομική προσφορά, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 91 και 102 του Ν. 4412/2016..... και ανακηρύσσουμε ως προσωρινό ανάδοχο την ένωση των εταιρειών «.....» και «.....». Η προσβαλλόμενη απόφαση αναρτήθηκε από την αναθέτουσα αρχή στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού την 30-4-2018, και κοινοποιήθηκε αυθημερόν στην προσφεύγουσα και στις συνδιαγωνιζόμενες εταιρείες μέσω της «επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού.

12. Επειδή κατά της ως άνω απόφασης ασκήθηκε η υπό κρίση προσφυγή νόμιμα και εμπρόθεσμα με ανάρτηση μέσω της «επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού την 10-5-2018, και με την χρήση του τυποποιημένου εντύπου, και κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ αυθημερόν από την προσφεύγουσα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 361 και τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016 και την παρ. 1 εδ. α) του άρθρου 4, και την παρ. 2 του άρθ. 8 του ΠΔ 39/2017.

13. Επειδή την 11-5-2018 η αναθέτουσα αρχή προέβη στην προβλεπόμενη στο άρθ. 365 παρ. 1 περ. (α) του ν. 4412/20169 και στο άρθ. 9 παρ. παρ. 1 περ. (α) του ΠΔ 39/2017, κοινοποίηση της υπό εξέταση προσφυγής, στους λοιπούς διαγωνιζόμενους φορείς, με μήνυμα μέσω της «επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού.

14. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή, με ηλεκτρονικά μηνύματα απέστειλε στην ΑΕΠΠ, τα από 17-5-2018, 18-5-2018, 21-5-2018 και 16-5-2018 (χωρίς αριθ. πρωτ.) έγγραφα της αντίστοιχα με αριθ. Πρωτ. ΔΔΣΚ/Φ.1/17983, ΔΙΠΥΔΥ/ΟΔΠ/Φ.5/8/18113, και ΔΙΠΥΔΥ/ΟΔΠ/Φ.5/8/18297 με τις απόψεις της επί της προσφυγής, και ίδια αντιστοίχως, τα μεν δύο πρώτα, επί του αιτήματος λήψης προσωρινών μέτρων και τα δε λοιπά, επί των ισχυρισμών

Αριθμός απόφασης: 449/2018

και αιτημάτων της προσφυγής, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρ. 365 παρ. 1 υποπαρ. β του Ν. 4412/2016 και 9 παρ. 2 περ. β του ΠΔ 39/2017.

15. Επειδή η προσφεύγουσα έχει, έννομο συμφέρον άμεσο προσωπικό και ενεστώς για την άσκηση της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής ως μία εκ των τριών συμμετεχουσών εταιρειών με αποδεκτές τεχνικές προσφορές στον διαγωνισμό, που εύλογα προσδοκά να της ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση, καθώς η δική της οικονομική προσφορά είναι η πρώτη προσφορά κατά σειρά μειοδοσίας, και ως εκ τούτου επιδιώκει την ακύρωση της προσβαλλόμενης ως προς την απόρριψη της δικής της οικονομικής προσφοράς, την αποδοχή της οικονομικής προσφοράς ετέρου συμμετέχοντος και την ανακήρυξη αυτού ως προσωρινού αναδόχου, επικαλούμενη άμεση βλάβη από την προσβαλλόμενη πράξη, η οποία, κατά τους ισχυρισμούς της, παραβιάζει τους κανόνες που αφορούν στις διαδικασίες ανάθεσης (πρβλ. ενδεικτικά ΣΤΕ 956/95, *ΔΔικ*, 1995/577, ΣΤΕ Ολομ. 280/96, Κωνσταντίνος Β. Χιώλος, «Το έννομο συμφέρον στην ακυρωτική δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας», *ΔΔικ*, 2010, τ. 4, σελ 846- 7). Επομένως, νομίμως και κατ' αρχήν παραδεκτώς ασκείται η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή και φέρεται προς εξέταση ενώπιον του 1^{ου} Κλιμακίου της ΑΕΠΠ.

16. Επειδή η υπό εξέταση προσφυγή εισάγεται ενώπιον του 1^{ου} Κλιμακίου της ΑΕΠΠ σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 346 παρ. 1, 360, και 366 του ν. 4412/2016 και των άρθρων 3 παρ. 1, και 15 του ΠΔ 39/2017, κατόπιν των με αριθμ. 549/2018 και 612/2018 πράξεων της Προέδρου του 1^{ου} Κλιμακίου περί ορισμού εξέτασης της προσφυγής και εισηγητή.

17. Επειδή η προσφεύγουσα με την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή επικαλούμενη τους όρους 3.1.1, 3.1.2, 2.4.1, 2.4.2.3, 2.4.2.4, 2.4.4, 2.4.6, το Παράρτημα V της διακήρυξης, τις διευκρινήσεις της επί της οικονομικής της προσφοράς τις οποίες κλήθηκε να παρέχει και παρείχε στην αναθέτουσα αρχή (σκέψη 9), ισχυρίζεται ότι έσφαλε η προσβαλλόμενη και πρέπει να ακυρωθεί διότι δεν στηρίζεται σε σαφή, ειδική και πλήρη αιτιολογία, και δεν προκύπτει σύννομος λόγος απόρριψης της οικονομικής προσφοράς της. Ειδικότερα ισχυρίζεται η προσφεύγουσα ότι «..η προσφορά μας έχει ήδη

κριθεί κατά τη αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών ως προσήκουσα και σύμφωνη με τα απαιτούμενα από τη διακήρυξη, μη δυνάμενη η Αναθέτουσα Αρχή να επανέλθει στο προγενέστερο στάδιο, καθώς και ότι η οικονομική προσφορά μας έχει κατατεθεί απολύτως σύμφωνα με τα απαιτούμενα από τη διακήρυξη και το σχετικό υπόδειγμα του Παραρτήματος V, είναι πρόδηλο ότι η Αναθέτουσα σφάλει στην αναιτιολόγητη κρίση της.... και απορρίπτει πλήρως αναιτιολόγητα, και άρα κατά παράβαση των διατάξεων του ν. 4412/2016 και της διακήρυξης, την οικονομική προσφορά της εταιρείας μας... Η Επιτροπή της Αναθέτουσας Αρχής ουδεμία αιτιολογία διαλαμβάνει στο σκεπτικό της προκειμένου να μας αποκλείσει από τη διαγωνιστική διαδικασία, πέραν της αναφοράς ότι η υλοποίηση της εκπαίδευσης των 24 ωρών από τους Εμπειρογνώμονες δεν προκύπτει από την τεχνική και οικονομική προσφορά, με συνέπεια να καθίσταται ακυρωτέα λόγο ελλείψεως αιτιολογίας. Δέον να τονισθεί ότι σχετικά με την αναφορά της προσβαλλόμενης στη τεχνική μας προσφορά, έχει τεθεί καθ' υπέρβαση αρμοδιότητας και κατά παράβαση της αρχής της διαφάνειας, της τυπικότητας και της αυτοτέλειας των διακριτών σταδίων της διαγωνιστικής διαδικασίας, καθώς αφενός η Αναθέτουσα Αρχή έχει ήδη κρίνει το σύννομο της συμμετοχής της εταιρείας μας ως προς την πληρότητα της τεχνικής μας προσφοράς σε προηγούμενο στάδιο, και σε κανένα σημείο της διακήρυξης δεν προκύπτει δυνατότητα συσχετισμών των σταδίων και των αναφερόμενων σε αυτά, πολλώ δε καθώς αφετέρου στο σημείο 2.3.1 της διακήρυξης μόνο κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης, εφόσον έχει κατατεθεί παραδεκτή τεχνική προσφορά κατά το προηγούμενο στάδιο της διαδικασίας, είναι μόνο βάσει τιμής. Κατά συνέπεια μόνο αυτό το κριτήριο έπρεπε να ληφθεί υπόψη από την Αναθέτουσα Αρχή,.... και δυνάμει αυτού αφενός να αξιολογηθεί περαιτέρω η προσφορά μας και να κατακυρωθεί η εταιρεία μας ως προσωρινός ανάδοχος δεδομένου ότι έχουμε καταθέσει τη χαμηλότερη οικονομική προσφορά. Τούτο διότι, προφανώς η Αναθέτουσα Αρχή έχει υποπέσει σε σφάλμα, καθώς δεν αξιολογείται περαιτέρω με κριτήριο κατακύρωσης τη βαθμολόγηση, η τεχνική και οικονομική προσφορά μας προκειμένου να επέλθει αποκλεισμός μας συνέπεια μη πλήρωσης κριτηρίου. Πολλώ δε καθώς εν προκειμένω, εφόσον έχει γίνει αποδεκτή η τεχνική μας

προσφορά σε προηγούμενο στάδιο, έχουμε προσφέρει την αιτιολογημένα χαμηλότερη οικονομική προσφορά, συμπληρωμένη σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στη διακήρυξη και το σχετικό υπόδειγμα του Παραρτήματος V, στο εν θέματι στάδιο, η Αναθέτουσα Αρχή όφειλε να κάνει αποδεκτή την προσφορά μας και να μας κατακυρώσει το αποτέλεσμα της διαγωνιστικής διαδικασίας. Οποιαδήποτε τυχόν αμφισβήτηση περί των ωρών εκπαίδευσης και των ατόμων που θα εκπαιδεύσουν τους χρήστες και διαχειριστές, αποτελεί ουσιαστικώς λόγο ελέγχου κατά την εκτέλεση της σύμβασης και ουχί του σταδίου αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών και ανακηρύξεων προσωρινού αναδόχου ». Εν συνεχεία για την «αδόκητη περίπτωση κατά την οποία κριθεί ότι δύναται η Αναθέτουσα Αρχή να προβεί σε συγκρίσεις της Τεχνικής και Οικονομικής Προσφοράς» η προσφεύγουσα επικαλείται τους όρους του Παραρτήματος Ι, σημείο 15 (σελ.71), της σελ. 77 σημείο Α, το Παράρτημα V της διακήρυξης, τις από 11.08.2017 διευκρινίσεις της Αναθέτουσας Αρχής και την οικονομική της προσφορά ισχυρίζεται ότι «...Σε κανένα σημείο δε προκύπτει η αναφορά των 64 ωρών, η οποία πραγματοποιείται στο από 11.08.2018 διευκρινιστικό έγγραφο της Αναθέτουσας Αρχής.... Ωστόσο, με ... έωλη αιτιολογία, η Επιτροπή έκρινε πλημμελώς και μη σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διατάξεις, αφού από την οικονομική μας προσφορά, κατόπιν των διευκρινίσεων της εταιρείας μας, προκύπτει σαφώς και αδιαμφισβήτητα ότι το κόστος του παραδοτέου Π15 περιλαμβάνει στο σύνολό του τις απαιτούμενες ώρες εκπαίδευσης των κύριων χρηστών (όπως αναφέρονται στην τεχνική προσφορά μας), η δε τιμολόγηση ανά υπηρεσία συμπεριλήφθηκε στους ανθρωπομήνες των Εμπειρογνομώνων που αναφέρονται στον πίνακα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Συνακολούθως δε, από το κείμενο της διακήρυξης δεν προκύπτει ουδεμία υποχρέωση της παροχής υπηρεσιών εκπαίδευσης αποκλειστικά από Στελέχη Εκπαίδευσης, αλλά ούτε και ο αποκλεισμός της δυνατότητας παροχής της υπηρεσίας αυτής στα πλαίσια των λοιπών καθηκόντων των υπολοίπων Εμπειρογνομώνων. Δεδομένου μάλιστα του υποδείγματος του Παραρτήματος V, το οποίο τηρήθηκε ορθά από την εταιρεία μας κατά τη σύνταξη και υποβολή της οικονομικής προσφοράς, σε συνδυασμό και με τη διευκρίνιση για την κάλυψη του κόστους των λοιπών ωρών εκπαίδευσης στα πλαίσια του κόστους

Αριθμός απόφασης: 449/2018

εμπειρογνομόνων το οποίο προσδιορίζεται νομίμως σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 95 ν. 4412/2016 (Α' 147), η συνολική τιμολόγηση του παραδοτέου Π15 προκύπτει με σαφήνεια ... Εν προκειμένω, η Αναθέτουσα Αρχή, παρά το γεγονός ότι η οικονομική προσφορά μας, ήτοι εν προκειμένω οι κατατεθειμένοι πίνακες σύμφωνα με το Παράρτημα V της διακήρυξης της εταιρείας μας, προδήλως και αδιαμφισβήτητα πληρούν τους όρους της διακήρυξης και είναι απόλυτα σύμφωνη με τις απαιτήσεις των ανωτέρω όρων, μας αποκλείει από την περαιτέρω διαγωνιστική διαδικασία δίχως ουδεμία αιτιολογία, άλλως δίχως βάσιμη και νόμιμη αιτιολογία. Ως εξ αυτού του λόγου η προσβαλλόμενη σφάλει και πρέπει να ακυρωθεί. ... »

18. Επειδή στις με αριθ. πρωτ.: ΔΙΠΥΔΥ/ΟΔΠ/Φ.5/8/18297/21-5-2018, και στις από 16-5-2018 απόψεις της η αναθέτουσα αρχή αναφέρει τα εξής : « ... Η ακολουθητέα διαδικασία, κατόπιν της αποσφράγισης των οικονομικών προσφορών, περιελάμβανε την εξέταση των οικονομικών προσφορών που υποβλήθηκαν από την αρμόδια Επιτροπή διενέργειας του διαγωνισμού που οδήγησε στη σύνταξη του υπ' αριθ. 9/16.01.2018 πρακτικού της ως άνω Επιτροπής. Σύμφωνα με το εν λόγω πρακτικό, κατά την εξέταση της οικονομικής προσφοράς του οικονομικού φορέα «.....» διαπιστώθηκε ότι στον πίνακα οικονομικής προσφοράς προσφέρονται σαράντα (40) ανθρωποώρες για την εκπαίδευση των κύριων χρηστών σε αντίθεση με την τεχνική της προσφορά η οποία προέβλεπε εξήντα τέσσερις (64) ανθρωποώρες αλλά και με τις απαιτήσεις της διακήρυξης όπως διευκρινίστηκαν στο με αριθ. πρωτ. ΔΙΠΥΔΥ/ΕΚΤΠΡ/Φ.5/3/26697/11.8.2017 έγγραφο παροχής διευκρινήσεων του διαγωνισμού. Επίσης, διαπιστώθηκε το χαμηλό της τιμής της οικονομικής προσφοράς της εν λόγω εταιρείας. Σε αυτό το πλαίσιο αποφάσισε να ζητήσει διευκρινήσεις σύμφωνα με το άρθρο 102 παρ. 5 και το άρθρο 88 του Ν. 4412/2018. Με δεδομένο ότι σύμφωνα με την πάγια νομολογία (ΣτΕ 2951 και 2952/2004) η διακήρυξη ενός διαγωνισμού αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο διενέργειας του διαγωνισμού, το οποίο δεσμεύει τόσο την Αναθέτουσα Αρχή όσο και τους διαγωνιζόμενους, η Αναθέτουσα Αρχή και οι διαγωνιζόμενοι δεσμεύονται τόσο από το γράμμα της διακήρυξης όσο και από τις τυχόν διευκρινήσεις που παρείχε κατά τα σχετικό προβλεπόμενο στάδιο παροχής διευκρινήσεων. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή

Αριθμός απόφασης: 449/2018

Διενέργειας κατά την εξέταση της οικονομικής προσφοράς της ως άνω εταιρείας ως προς την συμμόρφωσή της με το Υπόδειγμα Οικονομικής Προσφοράς έλαβε υπόψη της τόσο την τεχνική προσφορά της (σελ. 85), όσο και το με αριθ. πρωτ. ΔΙΠΥΔΥ/ΕΚΤΠΡ/Φ.5/3/26697/11.08.2017 έγγραφο παροχής διευκρινήσεων στο οποίο προβλέπονταν τα εξής: «Η εκπαίδευση των κυρίων χρηστών της στους Φορείς που συμμετέχουν στο έργο εκτιμάται ότι αφορά εκατό (100) άτομα και από τους οκτώ (8) φορείς επί οκτώ (8) ώρες/εκπαιδευόμενο... Αντιθέτως, όσον αφορά στους κύριους χρήστες, εκτιμάται ότι η εκπαίδευσή τους πρέπει να είναι, αφενός κατά το δυνατό ισομερώς κατανεμημένη ως προς τον αριθμό των χρηστών κάθε φορέα, αφετέρου μία εκπαιδευτική ενότητα να απαρτίζεται, για πρακτικούς λόγους, από τους χρήστες ενός φορέα. Άλλωστε, αυτή είναι και η γενικότερη λογική όλων των παραδοτέων του έργου (δηλαδή ανά φορέα). Κατά συνέπεια, εκτιμάται ότι καταρχήν απαιτούνται τουλάχιστον οκτώ (8) εκπαιδευτικές ενότητες (μία για κάθε φορέα), σε κάθε μία από τις οποίες θα συμμετέχουν περίπου 12 - 13 εκπαιδευόμενοι (100 άτομα / 8 φορείς = 12,5). Δεδομένου όμως ότι μία ενότητα δεν μπορεί να είναι διάρκειας οκτώ (8) ωρών και επομένως προκρίνεται η λύση των δύο (2) 4ωρων ενοτήτων, προκύπτει ότι ο συνολικός αριθμός των εκπαιδευτικών ενοτήτων διπλασιάζεται σε δεκαέξι (16)». Συνεπώς, η απαίτηση της διακήρυξης αναφορικά με τη συμπλήρωση του Υποδείγματος της Οικονομικής Προσφοράς (Παράρτημα V της Διακήρυξης) σύμφωνα με τις ανθρωποώρες που απαιτούνται για την εκπαίδευση των χρηστών (Ενότητα «Υπηρεσίες Εκπαίδευσης και Τεκμηρίωσης»), όπως διευκρινίστηκε από την Αναθέτουσα Αρχή προέβλεπε τουλάχιστον την προσφορά 64 ανθρωποωρών για την εκπαίδευση των κυρίων χρηστών από τους υποψήφιους αναδόχους. Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 10/09.02.2018 πρακτικό της αρμόδιας Επιτροπής καθώς και τις απόψεις της, όπως καταχωρήθηκαν στο από 16.5.2018 ενημερωτικό σημείωμα παροχής απόψεων, το οποίο επισυνάπτεται, η Επιτροπή Διενέργειας του Διαγωνισμού λαμβάνοντας υπόψη τα ως άνω στοιχεία μετά από την μελέτη της οικονομικής προσφοράς της εν λόγω εταιρείας και διαπιστώνοντας ασάφειες και με δεδομένες τις απαιτήσεις εκ του υφιστάμενου νομικού πλαισίου (άρθρα 88 και 102 παρ. 5 του Ν. 4412/2016), ζήτησε νομίμως την παροχή διευκρινίσεων

Αριθμός απόφασης: 449/2018

...Στη συνέχεια, η Επιτροπή κατόπιν ενδελεχούς εξέτασης των διευκρινήσεων που παρείχε η ως άνω εταιρεία (στις οποίες, μεταξύ άλλων, αναφέρονταν και τα ακόλουθα: «Σας διευκρινίζουμε ότι μέρος του κόστους των ανθρωποωρών εκπαίδευσης έχει ενσωματωθεί στο κόστος των Εμπειρογνομόνων, οι οποίοι θα υλοποιήσουν μέρος της εκπαίδευσης») έκρινε ότι σύμφωνα με την περίπτωση β της παραγράφου 2.4.6 της διακήρυξης του Έργου (Απ. ΔΙΠΥΔΥ/ΕΚΤΠΡ/Φ.5/1/21619/4.7.2017), η προσφορά πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, καθώς οι ασάφειες τις οποίες περιέχει σχετικά με τις προσφερόμενες ώρες εκπαίδευσης δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και την συμπλήρωσή τους σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της ίδιας διακήρυξης. Πιο συγκεκριμένα, διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα σχετικά με την οικονομική προσφορά της εταιρείας:

- Στο κόστος του παραδοτέου Π15, στο οποίο σύμφωνα με τις διευκρινίσεις της εταιρείας έχει ενσωματωθεί το κόστος εκπαίδευσης που θα παρασχεθεί από Εμπειρογνώμονες, περιλαμβάνονται σύμφωνα με την Οικονομική Προσφορά της Εταιρείας «Έντυπη/Ηλεκτρονική Μορφή, Υλικό, Υπηρεσία». Το δε κόστος του παραδοτέου εμφανίζεται ως ενιαίο, συνολικό ποσό. Συνεπώς, δεν διακρίνεται αν υπάρχει σε αυτό κάποιο κόστος για παροχή εκπαίδευσης από εμπειρογνώμονες, πόσο μάλλον οι ανθρωπόωρες στις οποίες αυτό αντιστοιχεί. Σαφής διάκριση στα επιμέρους κόστη δεν υπήρξε ούτε στις διευκρινίσεις της Εταιρείας, παρά μόνο η αναφορά ότι κόστος εκπαίδευσης από εμπειρογνώμονες περιλαμβάνεται στο κόστος του Π15. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα και με τη σελίδα 57 της Διακήρυξης (Πίνακας Παραδοτέων) στο Π15 περιλαμβάνονται εκτός από την εκπαίδευση και τα εξής: Εκπόνηση Εγχειριδίου Εκπαίδευσης (Έντυπη/Ηλεκτρονική Μορφή), Κατάρτιση Προγράμματος Εκπαίδευσης –Μεταφορά τεχνογνωσίας (Υλικό).

- Με το υπ' αριθ. πρωτ. ΔΙΠΥΔΥ/ΕΚΤΠΡ/Φ.5/3/26697/11.8.2017 έγγραφο, δόθηκαν διευκρινίσεις της Αναθέτουσας Αρχής προς τους υποψήφιους αναδόχους του Έργου ως απαντήσεις σε ερωτήματα αυτών, οι οποίες αποτελούν δεσμευτικούς όρους της προκήρυξης. Με την περίπτωση γ της απάντησης στο ερώτημα 4.2 γίνεται σαφές ότι οι ώρες εκπαίδευσης των κύριων χρηστών των Φορέων θα πρέπει να αφορούν εκατό (100) άτομα και από τους οκτώ (8) φορείς επί οκτώ (8) ώρες / εκπαιδευόμενο. Επιπλέον στην

Αριθμός απόφασης: 449/2018

ίδια απάντηση αναγράφεται σαφώς ότι εκτιμάται ότι καταρχήν απαιτούνται τουλάχιστον οκτώ (8) εκπαιδευτικές ενότητες (μία για κάθε φορέα), σε κάθε μία από τις οποίες θα συμμετέχουν περίπου 12 - 13 εκπαιδευόμενοι (100 άτομα / 8 φορείς = 12,5). Δεδομένου όμως ότι μία ενότητα δεν μπορεί να είναι διάρκειας οκτώ (8) ωρών και επομένως προκρίνεται η λύση των δύο (2) 4ωρων ενοτήτων, προκύπτει ότι ο συνολικός αριθμός των εκπαιδευτικών ενοτήτων διπλασιάζεται σε δεκαέξι (16), και συνεπώς οι καταρχήν ώρες εκπαίδευσης πρέπει να είναι $16 \cdot 4 = 64$. Οι συνολικές ανθρωποώρες εκπαίδευσης που εμφανίζονται στην οικονομική προσφορά της εταιρείας δεν πληρούν τον όρο αυτό, καθώς είναι 40 και όχι 64.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό της εταιρείας, όπως εκτίθεται στην υπό κρίση προδικαστική προσφυγή, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 360 του Ν. 4412/2016, ότι «από τις προσβαλλόμενες πράξεις (πρακτικά 9, 10 και 11) και Απόφαση επικύρωσης των πρακτικών ελλείπει παντελώς, αφενός η παραπομπή σε διατάξεις νόμου ή της διακήρυξης στις οποίες να κρίνει η Αναθέτουσα Αρχή ότι αντιβαίνει η προσφορά μας και αφετέρου η αιτιολόγηση της απόρριψης της οικονομικής μας προσφοράς, η οποία έχει συνταχθεί σύμφωνα με το Υπόδειγμα του Παραρτήματος V και τους λοιπούς όρους της Διακήρυξης (2.4.4, 3.1.1 και Παραρτήματα I και III)», η Αναθέτουσα Αρχή γνωρίζει προς την ΑΕΠΠ ότι δεν υφίσταται ουδεμία πλημμέλεια ούτε ως προς την αναφορά στο ισχύον νομικό πλαίσιο που διέπει τους όρους διεξαγωγής διαγωνισμών του Δημοσίου και αφορά το καθεστώς των δημοσίων συμβάσεων, ούτε ως προς την αναφορά σε όρους της Διακήρυξης. Τουναντίον, στην με αριθ. πρωτ. ΔΙΠΥΔΥ/ΟΔΠ/Φ.5/7/15466/27.04.2018 απόφαση αναφέρεται ρητά ότι «Απορρίπτουμε την οικονομική προσφορά του οικονομικού φορέα «.....» καθώς κρίνεται ως απαράδεκτη διότι δεν είναι σύμφωνη με τους όρους της παρούσας διακήρυξης όπως διευκρινίστηκαν με το υπ' αρ. πρωτ. ΔΙΠΥΔΥ/ΕΚΤΠ/Φ.5/3/26697/11.08.2017 της Αναθέτουσας Αρχής, μετά και την εξέταση από την αρμόδια Επιτροπή Διενέργειας του από 08.02.2018 εγγράφου παροχής διευκρινίσεων για την οικονομική προσφορά, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 91 και 102 του Ν. 4412/2016». Επίσης, αναφορές σε εφαρμοστέες διατάξεις επί της διεξαγωγής του Διαγωνισμού περιλαμβάνονται τόσο στα έγγραφα παροχής διευκρινίσεων

όσο και στα πρακτικά της αρμόδιας Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού. Ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας εταιρείας ότι «...το σύνολο των προσβαλλομένων καθίσταται παντελώς αναιτιολόγητο, καθώς δε προκύπτει σαφής, ειδική και πλήρης αιτιολογία προκειμένου να προκύπτει σύννομος λόγος απόρριψης της οικονομικής προσφοράς της εταιρίας μας και αποκλεισμού μας από τη διαγωνιστική διαδικασία» είναι έωλος και ως εκ τούτου αβάσιμος. Συνεπώς, έχοντας ως δεδομένο και βάσει της ισχύουσας νομολογίας ότι το κείμενο της Διακήρυξης συνιστά το βασικό κείμενο το οποίο θέτει τους όρους για την πραγματοποίηση του Διαγωνισμού, καθώς συνιστά ουσιώδες κανονιστικό κείμενο, το οποίο καθορίζει ορθώς και αναλυτικώς τις σχέσεις των μερών της διαγωνιστικής διαδικασίας (Αναθέτουσα Αρχή-υποψήφιοι ανάδοχοι), η Αναθέτουσα αρχή παραπέμπει στο άρθρο 2.4.6. «Λόγοι απόρριψης των προσφορών» και συνεκδοχικά στους όρους που περιέχονται στο σημείο (β) του εν λόγω άρθρου (κατά το οποίο «Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: .....β) η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και την συμπλήρωσή της σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσης διακήρυξης.....»). Πιο συγκεκριμένα, επί του παραδεκτού της υποβολής διευκρινίσεων, οι διευκρινίσεις υπεβλήθησαν μεν εμπροθέσμως από την εταιρεία, ωστόσο η υποβολή τους και μόνο δεν επάγεται απαρέγκλιτα την υποχρέωση της Αναθέτουσας Αρχής να υιοθετήσει την προσφορά, επειδή η εταιρεία σύννομα κατέθεσε τις προσφορές της (οικονομική και τεχνική) και απέστειλε τις απαντήσεις της κατόπιν αιτήματος της Αναθέτουσας Αρχής. Και τούτο διότι, ακόμα και κατόπιν της παροχής διευκρινίσεων, δεν ήρθη ο λόγος απόρριψης της προσφοράς. Κατά τα οριζόμενα στα πρακτικά της Επιτροπής Διενέργειας όπως έγιναν αποδεκτά με την με αριθ. πρωτ. ΔΙΠΥΔΥ/ΟΔΠ/Φ.5/7/15466/27.4.2018 απόφαση του Γενικού Γραμματέα ΥΠΔΑ και στην συμπληρωματική της αιτιολογία, κατόπιν της παροχής διευκρινίσεων δεν ήρθη ο λόγος απόρριψης της προσφοράς καθώς δεν υφίσταται συμμόρφωση στους όρους της διακήρυξης και επομένως οι ισχυρισμοί της

Αριθμός απόφασης: 449/2018

εταιρείας είναι κατά πάντα αβάσιμοι. Δεδομένου μάλιστα ότι δεν υφίσταται τροποποίηση των όρων της Διακήρυξης γεγονός που θα οδηγούσε σε υποχρέωση επανάληψης της διαγωνιστικής διαδικασίας, η εταιρεία ήταν υποχρεωμένη σε συμμόρφωση με τους όρους της Διακήρυξης (αριθ. πρωτ. ΔΙΠΥΔΥ/ΕΚΤΠΡ/Φ.5/1/21619, ΑΔΑΜ: 17PROC001666107/2017-07-10), όπως αυτοί διευκρινίστηκαν με το υπ' αριθ. πρωτ. ΔΙΠΥΔΥ/ΕΚΤΠΡ/Φ.5/3/26697/11.08.2017 έγγραφο παροχής διευκρινήσεων.

IV. ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ Με δεδομένο ότι η Αναθέτουσα Αρχή έκανε δεκτή την ομόφωνη εισήγηση της Επιτροπής Διενέργειας σύμφωνα με την οποία έκρινε την οικονομική προσφορά της εταιρείας «.....» ως απαράδεκτη και πρότεινε ομόφωνα την απόρριψή της διότι οι διευκρινίσεις που παρασχέθηκαν παρουσιάζουν ασάφειες μη δικαιολογήσιμες με αποτέλεσμα να συνιστούν βάσιμο λόγο αποκλεισμού της εταιρείας και ταυτόχρονα σημαντικό λόγο αποκλεισμού της από την εν επικείμενη διαγωνιστική διαδικασία (διάταξη 2.4.6 παρ. β της διακήρυξης και άρθρο 91 παρ. 1 περ. β του Ν. 4412/2018) καθώς δεν καλύπτονται οι απαιτήσεις της Διακήρυξης όπως διευκρινίστηκαν με το με αριθ. πρωτ. ΔΙΠΥΔΥ/ΕΚΤΠΡ/Φ.5/3/26697/11.8.2017 έγγραφο της Αναθέτουσας Αρχής, για όλους τους παραπάνω λόγους, η προσφυγή της Εταιρείας «.....» θα πρέπει να απορριφτεί.»

19. Επειδή στο άρθρο 18 «Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων» του ν. 4412/2016 (άρθρο 18 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) ορίζεται ότι «1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης». [...]

20. Επειδή το άρθρο 53 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης» προβλέπει στην παρ. 1 και 2 τα εξής : «1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών. 2. Τα έγγραφα της σύμβασης ....περιέχουν ιδίως : ε) ακριβή περιγραφή του

Αριθμός απόφασης: 449/2018

φυσικού αντικειμένου της σύμβασης .....ια) ...την ποσότητα και την περιγραφή των αγαθών....., τον τρόπο της εκτέλεσης ....., καθώς και άλλα χαρακτηριστικά, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης..ιζ) τους απαραίτους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς...».

21. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 67 του ν. 4412/2016 με τίτλο «Ηλεκτρονική διάθεση των εγγράφων της σύμβασης (άρθρο 53 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» προβλέπεται ότι: «...2. Εφόσον έχουν ζητηθεί εγκαίρως, οι αναθέτουσες αρχές παρέχουν σε όλους τους προσφέροντες που συμμετέχουν στη διαδικασία σύναψης σύμβασης συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές και οποιαδήποτε σχετικά δικαιολογητικά, το αργότερο έξι ημέρες πριν από τη λήξη της προθεσμίας που έχει οριστεί για την παραλαβή των προσφορών...»

22. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 71 παρ. 1 περ. α) του ν. 4412/2016 «Οι συμβάσεις ανατίθενται βάσει των κριτηρίων που καθορίζονται στα άρθρα 86 έως 89 εφόσον η αναθέτουσα αρχή έχει επαληθεύσει, σύμφωνα με τα άρθρα 79 έως και 81, ότι πληρούνται όλες οι κατωτέρω προϋποθέσεις : α) η προσφορά συνάδει με τις απαιτήσεις, τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια που προβλέπονται στην προκήρυξη σύμβασης....και στα έγγραφα της σύμβασης...».

23.Επειδή στο άρθρο 91 του ν. 4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση προσφορά : .....β) Η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή, εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και την συμπλήρωσή της, σύμφωνα με το άρθρο 102...»

24. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 95 του ν. 4412/2016 με τίτλο «Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών» : «...5. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών, ισχύουν επιπλέον τα ακόλουθα: α) η τιμή του προς προμήθεια υλικού ή της παρεχόμενης υπηρεσίας δίνεται ανά μονάδα, όπως καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης..»

25. Επειδή το άρθρο 102 του Ν. 4412/2016 Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών (άρθρο 56 παρ. 3 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) προβλέπει ότι : «1. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση που υποβάλλεται από τους προσφέροντες ή υποψηφίους, χωρίς να έχει ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή, δεν λαμβάνεται υπόψη. 2. Η πιο πάνω διευκρίνιση ή η συμπλήρωση αφορά μόνο τις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση, ιδίως δε παράλειψη μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της σύμβασης, που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελής σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α' 74), μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς από τα υποδείγματα, υποχρεωτικά ή μη, που θεσπίζονται με νόμο, κανονιστικές πράξεις ή τα έγγραφα της σύμβασης. Η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση, κατά το πρώτο εδάφιο, δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση με τους όρους της διακήρυξης, αλλά μόνο τη διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί. 3. Η διευκρίνιση ή η συμπλήρωση δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη διαδικασία ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης. 4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία

κοινοποίησης της σχετικής πρόσκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες, ήσσονος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι μπορεί να θεραπευθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στη συγκεκριμένη προσφορά σε σχέση με τις λοιπές. 5. Η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 4, είναι υποχρεωτική για την αναθέτουσα αρχή, αν επίκειται αποκλεισμός του από τη διαδικασία, λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς».

26. Επειδή στον τρίτο όρο της σελ. 2 της διακήρυξης ως «ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ» ορίστηκε η «31/07/2017 και ώρα 15:00 Η υποβολή ερωτημάτων γίνεται μέσω Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.» Και περαιτέρω στον τέταρτο όρο της σελ. 2 ως «ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ & ΩΡΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ» ορίστηκε η 25-8-2017. Στην σελ. 8 δεύτερη και τρίτη παραγρ. προβλέπεται ότι «Εφόσον οι διευκρινήσεις έχουν ζητηθεί εγκαίρως σύμφωνα με το άρθρο 2.1.3 του συνημμένου τεύχους διακήρυξης, η αναθέτουσα αρχή παρέχει σε όλους τους προσφέροντες που συμμετέχουν στη διαδικασία σύναψης σύμβασης, συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές και οποιαδήποτε σχετικά δικαιολογητικά. Τα ανωτέρω αιτήματα για συμπληρωματικές πληροφορίες υποβάλλονται ηλεκτρονικά στο δικτυακό τόπο του συγκεκριμένου διαγωνισμού μέσω της Διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr, του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. και φέρουν ψηφιακή υπογραφή. Αιτήματα παροχής πληροφοριών υποβάλλονται από εγγεγραμμένους Προμηθευτές. Αιτήματα παροχής πληροφοριών που υποβάλλονται εκτός των προθεσμιών δεν εξετάζονται.» Περαιτέρω, στον όρο 1.3 της διακήρυξης, με τον τίτλο «1.3 Συνοπτική Περιγραφή φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της σύμβασης» ορίζεται ότι «Αντικείμενο της σύμβασης είναι η υποστήριξη από τον Ανάδοχο της εφαρμογής του συστήματος «Διοίκηση με Στόχους» σε οκτώ (8) επιλεγμένες Δημόσιες Υπηρεσίες και Φορείς (Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Υπουργείο Οικονομικών, Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικών

Αριθμός απόφασης: 449/2018

Ασφαλίσεων, Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής, Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης), η ανάπτυξη Ηλεκτρονικής Βάσης Γνώσης που θα εξασφαλίσει την οριζόντια διάδοση της απαραίτητης πληροφορίας και του αναγκαίου υλικού που αφορούν στις διαδικασίες καθορισμού και παρακολούθησης της στοχοθεσίας και των δεικτών μέτρησης, καθώς και στην αξιοποίηση των αποτελεσμάτων τους.... Αναλυτική περιγραφή του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της σύμβασης δίδεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι της παρούσας διακήρυξης..». Και περαιτέρω στον όρο 2.1 με τον τίτλο «Γενικές Πληροφορίες» ορίζεται ότι «2.1.1 Έγγραφα της σύμβασης Τα έγγραφα της παρούσας διαδικασίας σύναψης είναι τα ακόλουθα: ... η παρούσα Διακήρυξη με τα Παραρτήματα I, II, III, IV, V, VI, VII που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτής... 2.1.3 Παροχή Διευκρινίσεων Τα σχετικά αιτήματα παροχής διευκρινίσεων υποβάλλονται ηλεκτρονικά, το αργότερο 26 ημέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών και απαντώνται αντίστοιχα στο δικτυακό τόπο του διαγωνισμού.... Αιτήματα παροχής συμπληρωματικών πληροφοριών – διευκρινίσεων υποβάλλονται από εγγεγραμμένους στο σύστημα οικονομικούς φορείς, δηλαδή από εκείνους που διαθέτουν σχετικά διαπιστευτήρια που τους έχουν χορηγηθεί (όνομα χρήστη και κωδικό πρόσβασης) και απαραίτητα το ηλεκτρονικό αρχείο με το κείμενο των ερωτημάτων είναι ψηφιακά υπογεγραμμένο. Αιτήματα παροχής διευκρινίσεων που υποβάλλονται είτε με άλλο τρόπο είτε το ηλεκτρονικό αρχείο που τα συνοδεύει δεν είναι ψηφιακά υπογεγραμμένο, δεν εξετάζονται....». Σύμφωνα δε με τον όρο 2.4.2.3 «Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν με την προσφορά τους τα ακόλουθα: (α) έναν (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής/Τεχνική Προσφορά» στον οποίο περιλαμβάνονται τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά και η τεχνική προσφορά σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και την παρούσα. β) έναν (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά» στον οποίο περιλαμβάνεται η οικονομική προσφορά του οικονομικού φορέα και τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά..2.4.2.4 Οι οικονομικοί φορείς συντάσσουν την τεχνική και οικονομική τους προσφορά συμπληρώνοντας τις αντίστοιχες

Αριθμός απόφασης: 449/2018

ειδικές ηλεκτρονικές φόρμες του συστήματος....» . Και περαιτέρω, στον όρο 2.4.4 με τον τίτλο «Περιεχόμενα Φακέλου «Οικονομική Προσφορά» / Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών» προβλέπεται ότι «Η Οικονομική Προσφορά συντάσσεται με βάση το αναγραφόμενο στην παρούσα κριτήριο ανάθεσης (τιμή), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα V της διακήρυξης «Υπόδειγμα Οικονομικής Προσφοράς»: Α. Τιμές Η τιμή της παρεχόμενης υπηρεσίας δίνεται σε ευρώ ανά μονάδα. [Αν στο ηλεκτρονικό σύστημα δεν μπορεί να αποτυπωθεί αναλυτικά η οικονομική προσφορά, ο προσφέρων θα επισυνάψει στον (υπο)φάκελλο “οικονομική προσφορά” την ηλεκτρονική οικονομική προσφορά του ψηφιακά υπογεγραμμένη και τα σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία (σύμφωνα με το υπόδειγμα που υπάρχει στο Παράρτημα V της παρούσας διακήρυξης²) σε μορφή pdf.]... Ως απαράδεκτες θα απορρίπτονται προσφορές στις οποίες: α) δεν δίνεται τιμή σε ΕΥΡΩ ή που καθορίζεται σχέση ΕΥΡΩ προς ξένο νόμισμα, β) δεν προκύπτει με σαφήνεια η προσφερόμενη τιμή, με την επιφύλαξη της παρ. 4 του άρθρου 102 του ν. 4412/2016...» Στον όρο 2.4.6 με τον τίτλο «Λόγοι απόρριψης προσφορών» ορίζεται ότι «Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) η οποία δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα, με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται πιο πάνω και συγκεκριμένα στις παραγράφους 2.4.1 (Γενικοί όροι υποβολής προσφορών), 2.4.2. (Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών), 2.4.3. (Περιεχόμενο φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικής προσφοράς), 2.4.4. (Περιεχόμενο φακέλου οικονομικής προσφοράς, τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών) , ...3.1. (Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών), ...της παρούσας, β) η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και την συμπλήρωσή της σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσας διακήρυξης, γ) για την οποία ο προσφέρων δεν έχει παράσχει τις απαιτούμενες εξηγήσεις, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας ή η εξήγηση δεν είναι αποδεκτή από την αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσας και το άρθρο 102 του ν. 4412/2016, ... η) η οποία

Αριθμός απόφασης: 449/2018

παρουσιάζει ελλείψεις ως προς τα δικαιολογητικά που ζητούνται από τα έγγραφα της παρούσης διακήρυξης και αποκλίσεις ως προς τους όρους και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης...» Περαιτέρω στον όρο 3.1.2 της διακήρυξης, με τον τίτλο «Αξιολόγηση προσφορών», ορίζεται ότι: «Μετά την κατά περίπτωση ηλεκτρονική αποσφράγιση των προσφορών η Αναθέτουσα Αρχή προβαίνει στην αξιολόγηση αυτών... Ειδικότερα :... δ) Η Επιτροπή Αξιολόγησης προβαίνει στην αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών και συντάσσει πρακτικό στο οποίο εισηγείται αιτιολογημένα την αποδοχή ή απόρριψή τους, την κατάταξη των προσφορών με βάση το οριζόμενο με την παρούσα κριτήριο ανάθεσης και την ανάδειξη του προσωρινού αναδόχου....»

27. Επειδή στο « Παράρτημα Ι Αναλυτική Περιγραφή Φυσικού και Οικονομικού Αντικείμενου της Σύμβασης ΜΕΡΟΣ Α: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ »της διακήρυξης (σελ. 53), προβλέπεται τα εξής «Συγκεκριμένα, στην Ομάδα Έργου του Αναδόχου θα συμμετέχουν εμπειρογνώμονες και στελέχη διαφόρων ειδικοτήτων. Ενδεικτικά (αλλά όχι περιοριστικά) απαιτούνται: --- Ειδικοί στον Στρατηγικό Σχεδιασμό στη Δημόσια Διοίκηση --- Ειδικοί στην εφαρμογή Συστήματος Διοίκησης με Στόχους στη Δημόσια Διοίκηση ---Μηχανικοί πληροφορικής (λογισμικού) --- Ειδικοί στο σχεδιασμό διαχείριση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και δράσεων ---Ειδικοί σε θέματα επικοινωνίας και ενημέρωσης... Επισημαίνεται ότι, ένα στέλεχος δεν μπορεί να παρουσιάζεται σε περισσότερες από μία από τις παραπάνω εξειδικεύσεις...». Και περαιτέρω στο κεφάλαιο «Χρόνοι παράδοσης: Πίνακας Παραδοτέων [Αναλυτικό Χρονοδιάγραμμα-Τμηματικές/Συνολική Προθεσμία παροχής υπηρεσιών -Κρίσιμες Φάσεις Υλοποίησης]», στην σελ. 57 ορίζονται με α/α 15.1, 15.2 15.3, 15.4 αντιστοίχως οι εξής παραδοτέες υπηρεσίες και υλικά «Εκπόνηση εγχειριδίου εκπαίδευσης» η παροχή του οποίου προβλέπεται σε «Έντυπη/Ηλεκτρονική μορφή», το υλικό «Κατάρτιση προγράμματος εκπαίδευσης - μεταφορά τεχνογνωσίας», η υπηρεσία «Εκπαίδευση προσωπικού των Φορέων στη χρήση της Βάσης Γνώσης» και η υπηρεσία «Εκπαίδευση στελεχών του δικαιούχου του Έργου στη διαχείριση και συντήρηση της Βάσης Γνώσης». Στο δε κεφάλαιο με τον τίτλο «Στις ενότητες που ακολουθούν αναλύονται οι απαιτήσεις και τα παραδοτέα κάθε φάσης του έργου. Αναλυτικά:», στην 4^η

Αριθμός απόφασης: 449/2018

Φάση του έργου στον όρο 15 (σελ. 71 επ.) προβλέπεται : «15: Υλοποίηση διαδικασιών εκπαίδευσης. Σημαντικό τμήμα των υπηρεσιών του Αναδόχου αφορά στην παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης προς τα στελέχη των φορέων που συμμετέχουν στο έργο, προκειμένου να εξοικειωθούν καλύτερα και να αξιοποιήσουν πλήρως την Ηλεκτρονική Βάση Γνώσης. Η εκπαίδευση των χρηστών εντάσσεται στο πλαίσιο της υποχρέωσης του αναδόχου για την παροχή υπηρεσιών ένταξης του Συστήματος σε παραγωγική λειτουργία. Στόχοι της εκπαίδευσης είναι οι εξής: • Η ολοκληρωμένη μεταφορά τεχνογνωσίας προς ένα ικανό πυρήνα στελεχών του Αναθέτοντος Φορέα, οι οποίοι θα αναλάβουν, μετά το πέρας του έργου, τη διαχείριση του περιεχομένου, καθώς και τη διαχείριση και υποστήριξη του συστήματος. • Η ανάπτυξη των κατάλληλων δεξιοτήτων για το σύνολο των χρηστών του συστήματος σε κάθε φορέα που συμμετέχει στο έργο, ώστε να υποστηριχθεί η διαδικασία της πλήρους ένταξης του συστήματος σε παραγωγική λειτουργία. • Η επίλυση προβλημάτων που σχετίζονται με την αρχική εξοικείωση των χρηστών του συστήματος και τη συστηματική υποστήριξη της προσαρμογής τους στη χρήση της Ηλεκτρονικής Βάσης Γνώσης. Η εκπαιδευτική διαδικασία περιλαμβάνει δύο στάδια: α) την εκπαίδευση διαχειριστών της Ηλεκτρονικής Βάσης Γνώσης και του περιεχομένου τους και β) την εκπαίδευση των βασικών χρηστών κάθε φορέα που συμμετέχει στο έργο. Οι ενέργειες που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο των δύο ανωτέρω σταδίων εκπαίδευσης (διαχειριστές και βασικοί χρήστες κάθε φορέα) είναι οι ακόλουθες: • Δημιουργία εκπαιδευτικού και εποπτικού υλικού κατάρτισης / εκπαίδευσης, με βάση τις ανάγκες και την ετοιμότητα των στελεχών των φορέων που συμμετέχουν στο έργο, προκειμένου να αξιοποιήσουν εκπαιδευτικά και επιχειρησιακά την εν λόγω Βάση Γνώσης (η εν λόγω δράση οδηγεί στο Παραδοτέο Π15.1). Μεθοδολογική προσέγγιση, οργάνωση και προετοιμασία κατάρτισης / εκπαίδευσης στελεχών τόσο του Αναθέτοντος Φορέα, όσο και των φορέων που συμμετέχουν στο έργο (η εν λόγω δράση οδηγεί στο Παραδοτέο Π15.2). • Κατάρτιση / εκπαίδευση στελεχών του Αναθέτοντος Φορέα, με βάση τον ρόλο τους στο έργο, τόσο κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου, όσο και κατά την πλήρη επιχειρησιακή του αξιοποίηση. Ακολουθεί αξιολόγηση της διαδικασίας και των αποτελεσμάτων

εκπαίδευσης / κατάρτισης (η εν λόγω δράση οδηγεί στο Παραδοτέο Π15.3). Κατάρτιση / εκπαίδευση στελεχών των φορέων που συμμετέχουν στο έργο, με βάση τον ρόλο τους στο έργο, τόσο κατά τη διάρκεια της υλοποίησής του, όσο και κατά την πλήρη επιχειρησιακή του αξιοποίηση. Ακολουθεί αξιολόγηση της διαδικασίας και των αποτελεσμάτων εκπαίδευσης / κατάρτισης (η εν λόγω δράση οδηγεί στο Παραδοτέο Π15.4).» . Στο δε κεφάλαιο με τον τίτλο «Όροι και Προδιαγραφές της Ηλεκτρονικής Βάσης Γνώσης», και ειδικά στην παράγραφο «Εκπαίδευση προσωπικού» (σελ. 76 επ.) ορίζεται ότι «..Η εκπαιδευτική διαδικασία περιλαμβάνει δύο στάδια: α) την εκπαίδευση διαχειριστών της Ηλεκτρονικής Βάσης Γνώσης και του περιεχομένου τους και β) την εκπαίδευση των βασικών χρηστών κάθε φορέα που συμμετέχει στο έργο. Οι ενέργειες που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο των δύο ανωτέρω σταδίων εκπαίδευσης (διαχειριστές και βασικοί χρήστες κάθε φορέα) είναι οι ακόλουθες: • Δημιουργία εκπαιδευτικού και εποπτικού υλικού κατάρτισης / εκπαίδευσης, με βάση τις ανάγκες και την ετοιμότητα των στελεχών των φορέων που συμμετέχουν στο έργο, προκειμένου να αξιοποιήσουν εκπαιδευτικά και επιχειρησιακά την εν λόγω Βάση Γνώσης. Μεθοδολογική προσέγγιση, οργάνωση και προετοιμασία κατάρτισης / εκπαίδευσης στελεχών τόσο του Αναθέτοντος Φορέα, όσο και των φορέων που συμμετέχουν στο έργο. • Κατάρτιση / εκπαίδευση στελεχών του Αναθέτοντος Φορέα, με βάση τον ρόλο τους στο έργο, τόσο κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου, όσο και κατά την πλήρη επιχειρησιακή του αξιοποίηση. Ακολουθεί αξιολόγηση της διαδικασίας και των αποτελεσμάτων εκπαίδευσης / κατάρτισης. Κατάρτιση / εκπαίδευση στελεχών των φορέων που συμμετέχουν στο έργο, με βάση τον ρόλο τους στο έργο, τόσο κατά τη διάρκεια της υλοποίησής του, όσο και κατά την πλήρη επιχειρησιακή του αξιοποίηση. Ενόψει των ανωτέρω, ο Ανάδοχος υποχρεούται για τα ακόλουθα: Υπηρεσίες Εκπαίδευσης και Τεκμηρίωσης.

Α. Εκπαίδευση Διαχειριστών Ηλεκτρονικής Βάσης Γνώσης και Χρηστών της στους Φορείς που συμμετέχουν στο Έργο. Ο Ανάδοχος, στο πλαίσιο υλοποίησης του συμβατικού αντικειμένου του έργου, υποχρεούται να παρέχει υπηρεσίες εκπαίδευσης: α) στους διαχειριστές της Ηλεκτρονικής Βάσης Γνώσης, υπαλλήλους της Γενικής Διεύθυνσης Μεταρρυθμιστικής Πολιτικής

Αριθμός απόφασης: 449/2018

και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και β) στους κύριους χρήστες της στους Φορείς που συμμετέχουν στο Έργο. Η εκπαίδευση των διαχειριστών της Ηλεκτρονικής Βάσης Γνώσης θα καλύπτει όλες λειτουργίες του συστήματος Βάσης Γνώσης που αφορούν στη διαχείρισή του. Στην προσφορά τους οι υποψήφιοι Ανάδοχοι θα πρέπει να περιγράφουν/προσφέρουν το πλαίσιο εκπαίδευσης του προσωπικού (διαχειριστών της Ηλεκτρονικής Βάσης Γνώσης, και των κυρίων χρηστών της στους Φορείς που συμμετέχουν στο Έργο). Η περιγραφή πρέπει να ορίζει το είδος της εκπαίδευσης, την ομάδα εκπαιδευομένων που αφορά, τον εκτιμώμενο χρόνο εκπαίδευσης και τη διαδικασία που προβλέπεται για την παροχή της συγκεκριμένης εκπαίδευσης από τον Ανάδοχο. Ο Ανάδοχος θα παραδώσει, χωρίς πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση, όλο το απαραίτητο εκπαιδευτικό υλικό για το σύνολο των εκπαιδευομένων, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Η εκπαίδευση διαχειριστών εκτιμάται ότι αφορά πέντε (5) άτομα επί δεκαπέντε (15) ώρες/εκπαιδευόμενο, σε θέματα Διαχείρισης και Λειτουργίας του συστήματος, καθώς και της ενημέρωσης βασικών παραμέτρων αυτού. Η εκπαίδευση των κυρίων χρηστών της στους Φορείς που συμμετέχουν στο έργο εκτιμάται ότι αφορά εκατό (100) άτομα και από τους οκτώ (8) φορείς επί οκτώ (8) ώρες/εκπαιδευόμενο, σε θέματα διαχείρισης περιεχομένου της Βάσης Γνώσης και γενικότερα της σημασίας του σκοπού της χρήσης της και βασικών σημείων λειτουργίας της, ώστε να είναι σε θέση να διαχύσουν την απαραίτητη γνώση και πληροφορία στους υπόλοιπους υπαλλήλους των Φορέων που εργάζονται....» Περαιτέρω, στο Παράρτημα V της διακήρυξης με τον τίτλο «Υπόδειγμα Οικονομικής Προσφοράς» παρατέθηκαν προς συμπλήρωση από τους διαγωνιζόμενους «ΠΙΝΑΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ» ως εξής :

Υπηρεσίες Κωδικός κατηγορίας	Κατηγορία στελέχους	Ανθρωπο- μήνες (ΑΜ)	Ανθρωπο- ώρες* (ΑΩ)	ΑΞΙΑ ΧΩΡΙΣ ΦΠΑ ΦΠΑ (€)	Συνολική Αξία με ΦΠΑ (€)
				Τιμή Μονάδας-(ΑΜ) Σύνολο (€)	
	Project Manager	7,5			
	Εμπειρογνώμονας	12,5			
	Στέλεχος πληροφορικής	5,2	5,2		

Αριθμός απόφασης: 449/2018

Στέλεχος εκπαίδευσης	8 ΑΩ x 100 χρήστες 15 ΑΩ x 5 διαχειριστές 4,4
Διοικητικό προσωπικό	
Σύνολο	

*Το κόστος εκπαίδευσης χρηστών και διαχειριστών θα υπολογιστεί σύμφωνα με τις ανθρωποώρες που απαιτούνται για την εκπαίδευση τους όπως περιγράφεται στην ενότητα Υπηρεσίες Εκπαίδευσης και Τεκμηρίωσης

Παραδοτέα

A/A	Περιγραφή	Τύπος	ΑΞΙΑ ΧΩΡΙΣ ΦΠΑ (€)	ΑΞΙΑ ΜΕ ΦΠΑ (€)
-----	-----------	-------	-----------------------	--------------------

.....
.

Π15

Συγκεντρωτικός Πίνακας Οικονομικής Προσφοράς Έργου	Περιγραφή	Συνολική αξία έργου χωρίς ΦΠΑ [€]	ΦΠΑ [€]	Συνολική αξία έργου με ΦΠΑ [€]
A/A	Υπηρεσίες Ημερίδες			
Σύνολο				

Με την παρούσα Οικονομική Προσφορά δηλώνω ότι:

α) Έχω λάβει πλήρη γνώση και αποδέχομαι ανεπιφύλακτα τους όρους του παρόντος διαγωνισμού και τα οριζόμενα στην παρούσα Διακήρυξη, τις προϋποθέσεις και περιορισμούς εκτέλεσης του αντικειμένου.

β) Δεσμεύομαι ότι η συνολική προσφερόμενη τιμή € του Συγκεντρωτικού Πίνακα της Οικονομικής

Προσφοράς, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας, αποτελεί και την πλήρη αποζημίωσή μου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη παρούσα Διακήρυξη του διαγωνισμού και την ισχύουσα νομοθεσία, ...

Για τον «Οικονομικό Φορέα»

Με εκτίμηση,

«Όνοματεπώνυμο, Ιδιότητα, Σφραγίδα, Υπογραφή»

Αριθμός απόφασης: 449/2018

Περαιτέρω, και ειδικά επί του υπολογισμού και της συμπλήρωσης του τύπου της οικονομικής προσφοράς κόστους των στελεχών εκπαίδευσης στο με αριθ. πρωτ. ΔΙΠΥΔΥ/ ΕΚΤΠΡ/Φ.5/3/26697/11-8-2017 έγγραφο της αναθέτουσας, που αναρτήθηκε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού την 11-8-2017, σε απάντηση των από 28-7-2017 ερωτημάτων οικονομικού φορέα, διευκρινίστηκε ότι : *«Το κόστος της ανθρωποώρας του στελέχους εκπαίδευσης θα υπολογισθεί μεν με βάση την τιμή επί της ώρες εκπαίδευσης, ανεξάρτητα από τον αριθμό των εκπαιδευομένων, λαμβάνοντας όμως, παράλληλα, υπόψη τα όσα διευκρινίζονται κατωτέρω ...Όσον αφορά στον αριθμητικό περιορισμό των στελεχών που θα συμμετέχουν σε κάθε εκπαιδευτική ενότητα, στην ενότητα «Υπηρεσίες Εκπαίδευσης και Τεκμηρίωσης» της Διακήρυξης προβλέπεται ότι: γ) «Η εκπαίδευση των κυρίων χρηστών της στους Φορείς που συμμετέχουν στο έργο εκτιμάται ότι αφορά εκατό (100) άτομα και από τους οκτώ (8) φορείς επί οκτώ (8) ώρες/ εκπαιδευόμενο...». Ενόψει των ανωτέρω και όσον αφορά στην εκπαίδευση των διαχειριστών της Βάσης, δεδομένου ότι όλοι προέρχονται από την ίδια Γενική Διεύθυνση ενός φορέα (Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης), εκτιμάται ότι είναι δυνατή, για πρακτικούς λόγους, η συμμετοχή τους σε μία εκπαιδευτική ενότητα (εξυπακούεται όχι διάρκειας 15 ωρών, διότι τότε θα απέβαινε σε βάρος της ποιότητας της εκπαίδευσης). Κατά συνέπεια, με κριτήριο όχι τον αριθμό των εκπαιδευομένων αλλά τις ώρες εκπαίδευσής τους, εκτιμάται ότι απαιτούνται τρεις (3) εκπαιδευτικές ενότητες διάρκειας πέντε (5) ωρών έκαστη. Αντιθέτως, όσον αφορά στους κύριους χρήστες, εκτιμάται ότι η εκπαίδευσή τους πρέπει να είναι, αφενός κατά το δυνατό ισομερώς κατανομημένη ως προς τον αριθμό των χρηστών κάθε φορέα, αφετέρου μία εκπαιδευτική ενότητα να απαρτίζεται, για πρακτικούς λόγους, από τους χρήστες ενός φορέα. Άλλωστε, αυτή είναι και η γενικότερη λογική όλων των παραδοτέων του έργου (δηλαδή ανά φορέα). Κατά συνέπεια, εκτιμάται ότι καταρχήν απαιτούνται τουλάχιστον οκτώ (8) εκπαιδευτικές ενότητες (μία για κάθε φορέα), σε κάθε μία από τις οποίες θα συμμετέχουν περίπου 12 - 13 εκπαιδευόμενοι (100 άτομα / 8 φορείς = 12,5). Δεδομένου όμως ότι μία ενότητα δεν μπορεί να είναι διάρκειας οκτώ (8) ωρών και επομένως προκρίνεται η λύση των δύο (2) 4ωρων ενοτήτων, προκύπτει ότι ο*

Αριθμός απόφασης: 449/2018

συνολικός αριθμός των εκπαιδευτικών ενοτήτων διπλασιάζεται σε δεκαέξι (16).»

28. Επειδή κατά τα παγίως γεινόμενα δεκτά από τη νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007,19/2005,31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) της διακήρυξης, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (ΟΛΣΤΕ 2137/1993). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία (ΕΣ Πράξη VI Τμήματος 78/2007).

29. Επειδή, στο κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού εντάσσονται επίσης και οι διευκρινήσεις που παρέχονται από την αναθέτουσα αρχή στους διαγωνιζόμενους, με την έκδοση σχετικής πράξης παροχής διευκρινίσεων, η οποία εκδίδεται πριν από την υποβολή της προσφοράς τους, ως προς τα σημεία των όρων της διακήρυξης ή των τεχνικών προδιαγραφών ή άλλων ζητημάτων που χρήζουν περαιτέρω επεξηγήσεων, οι οποίες συμπληρώνουν τους όρους της διακήρυξης στους οποίους αναφέρονται (βλ. Δημήτριος Γ. Ράικος, *Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων*, Β΄ έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2017, σελ. 340).

30. Επειδή, όπως έχει παγίως κριθεί υπό το προϊσχύον νομοθετικό καθεστώς, η πράξη περί παροχής διευκρινίσεων αποτελεί πράξη εκτελεστή, όταν με τις διευκρινίσεις αίρονται ανακρίβειες ή ασάφειες όρων ή μνημονευόμενων στη διακήρυξη στοιχείων και δύνανται να προσβληθεί με την προσφυγή του Ν. 4412/2016 με την οποία θεωρείται εμπροθέσμως συμπροσβαλλομένη ως πλημμελής και η διακήρυξη (πρβλ. Ε.Α. 45/2008, 952/2007, 474/2005, 532/2004). Περαιτέρω, και εφ' όσον δεν αμφισβητηθεί η νομιμότητά της, οι παρεχόμενες με αυτήν διευκρινίσεις εντάσσονται στο κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού, συμπληρώνοντας τους σχετικούς όρους της διακήρυξης, στους οποίους αναφέρονται (πρβλ. Ε.Α. ΣΤΕ 190/2015, 108/2015, 55/2015, 44/2015, 92/2014, 254/2012, 45/2008, ΔΕΦΑΘ (αναστ.) 451/2014, 437/2013).

31. Επειδή, είναι θεμιτός και σύμφωνος με την αρχή της τυπικότητας, της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης ο αποκλεισμός υποψηφίου λόγω μη τήρησης υποχρεώσεων που απορρέουν από τα σχετικά με τη διαδικασία έγγραφα και την ισχύουσα εθνική νομοθεσία εφόσον είναι σαφής (βλ. εξ αντιδιαστολής Απόφαση *Pippo Pizzo*, C-27/2015 της 2ας Ιουνίου 2016, σκέψη 51, όπου κρίθηκε ότι δεν επιτρέπεται ο αποκλεισμός οικονομικού φορέα από διαδικασία συνάψεως δημοσίας συμβάσεως, λόγω μη τήρησης από τον φορέα αυτόν υποχρεώσεως η οποία δεν προκύπτει ρητώς από τα σχετικά με τη διαδικασία αυτή έγγραφα ή από την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, αλλά από την ερμηνεία της εν λόγω νομοθεσίας και των εν λόγω εγγράφων, καθώς και από την εκ μέρους των εθνικών διοικητικών αρχών και των εθνικών δικαστηρίων συμπλήρωση των κενών των εγγράφων και της νομοθεσίας).

32. Επειδή η υποχρέωση διαφάνειας έχει μεταξύ άλλων ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο αυθαιρεσίας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής (βλ., C-278/14, *SC Enterprise Focused Solutions SRL* ECLI:EU:C:2015:228, σκ. 25 και απόφαση *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και ο σκοπός αυτός δεν θα επιτυγχανόταν αν η αναθέτουσα αρχή μπορούσε να μην εφαρμόσει τους όρους στους οποίους η ίδια υποβλήθηκε (βλ., C-278/14, *SC Enterprise Focused Solutions SRL* ECLI:EU:C:2015:228, σκ. 27).

33. Επειδή η αρχή της ίσης μεταχείρισης προϋποθέτει, περαιτέρω, ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, αφενός να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο και, αφετέρου, να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός και επί ίσοις όροις έλεγχος του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (βλ., μεταξύ άλλων, για την αρχή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων στο πλαίσιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων τις αποφάσεις: της 29ης Απριλίου 2004, *Επιτροπή κατά CAS*

Αριθμός απόφασης: 449/2018

Succhi di Frutta, C-496/99 P, EU:C:2004:236, σκέψη 110, και της 12ης Μαρτίου 2015, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 22ας Ιουνίου 1993, *Επιτροπή κατά Δανίας*, C-243/89, EU:C:1993:257, σκέψη 33, της 25ης Απριλίου 1996, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, C-87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 51, της 18ης Οκτωβρίου 2001, *SIAC Construction*, C-19/00, EU:C:2001:553, σκέψη 33, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, *Μηχανική*, C-213/07, EU:C:2008:731, σκέψη 45, της 24ης Μαΐου 2016, *MT Højgaard και Züblin*, C-396/14, EU:C:2016:347, σκέψη 37, της 25ης Απριλίου 1996, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, C-87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 54, της 12ης Δεκεμβρίου 2002, *Universale-Bau*, C-470/99, EU:C:2002:746, σκέψη 93, της 12ης Μαρτίου 2015, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31).

34. Επειδή, μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31), ή να αντικατασταθεί με νέα (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36) οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι προσφοράς και την υποβολή μη υποβληθέντος δικαιολογητικού (βλ. σχετικές αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, *Archus and Gama*, C-131/2016, της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36).

35. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 2 του ΚΔΔιαδ, η αιτιολογία της διοικητικής πράξης για να είναι νόμιμη θα πρέπει να είναι, σαφής, πλήρης, ήτοι να περιέχει όλα τα ουσιώδη συγκεκριμένα περιστατικά κατά τρόπο που δεν αφήνει κενά ή αμφιβολίες για την ορθότητα της κρίσης του διοικητικού οργάνου, ειδική, δηλαδή, να μην είναι γενική και αόριστη και να είναι σχετική

Αριθμός απόφασης: 449/2018

με όλα τα στοιχεία της προσβαλλόμενης πράξης, με την έννοια ότι όλα τα στοιχεία της αναφέρονται στη συγκεκριμένη περίπτωση που ρυθμίζεται με την πράξη και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου (βλ. ΣΤΕ 895/2005, 2701/2004, 3931, 3586/2002). Ειδικότερα, στοιχεία της αιτιολογίας είναι το νόμιμο έρεισμα της πράξης, δηλαδή, η αναφορά των απρόσωπων κανόνων δικαίου που προβλέπουν την έκδοσή της, η τυχόν ερμηνεία τους, οι νόμιμες Αριθμός απόφασης: 93/2018 40 προϋποθέσεις που έχουν διαπιστωθεί, η ουσιαστική εκτίμηση των πραγματικών καταστάσεων, ο τυχόν απαιτούμενος νομικός χαρακτηρισμός τους καθώς και τα κριτήρια και οι σκέψεις του διοικητικού οργάνου σχετικά με την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας. Μόνο στην περίπτωση διαπίστωσης έλλειψης των ως άνω στοιχείων, η προσβαλλόμενη απόφαση θα ήταν αναιτιολόγητη ή δεν θα είχε νόμιμη αιτιολογία (βλ. Ε. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟ, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Τόμ. 2, 13η έκδ., ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, αριθμ. 516-518).

36. Επειδή η οικονομική προσφορά της προσφεύγουσας, όπως κατατέθηκε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, έχει ως εξής :

Υπηρεσίες Κωδικός κατηγορίας	Κατηγορία στελέχους	Ανθρωπο- μήνες (ΑΜ)	Ανθρωπο- ώρες* (ΑΩ)	ΑΞΙΑ ΧΩΡΙΣ ΦΠΑ ΦΠΑ (€)	Συνολική Αξία με ΦΠΑ (€)
				Τιμή Μονάδας-(ΑΜ) Σύνολο (€)	
	Project Manager	7,5		.....	.....
	Εμπειρογνώμονας	12,5		3.000,00 - 37.500,00	46.500,00
	Στέλεχος πληροφορικής	5,2	5,2	.....	.....
	Στέλεχος εκπαίδευσης		40	14,95 - 598,00	741,52
			15	14,80 - 222,00	275,28
Διοικητικό προσωπικό		4,4		.....	.....
Σύνολο		29,60	55	.....	.....

*Το κόστος εκπαίδευσης χρηστών και διαχειριστών θα υπολογιστεί σύμφωνα με τις ανθρωποώρες που απαιτούνται για την εκπαίδευση τους όπως περιγράφεται στην ενότητα Υπηρεσίες Εκπαίδευσης και Τεκμηρίωσης

Παραδοτέα

A/A	Περιγραφή	Τύπος	ΑΞΙΑ ΧΩΡΙΣ ΦΠΑ (€)	ΑΞΙΑ ΜΕ ΦΠΑ (€)
-----	-----------	-------	-----------------------	--------------------

15	Π15	Εντυπη/ Ηλεκτρονική μορφή, Υλικό, Υπηρεσία	2.540,00	3.149,60 »
----	-----	--	----------	------------

Συνεπώς, σαφώς προκύπτει η διαφοροποίηση της οικονομικής προσφοράς της προσφεύγουσας για το επίμαχο κονδύλιο του κόστους στελεχών εκπαίδευσης σε σχέση με τον τύπο οικονομικής προσφοράς που περιλήφθηκε στην διακήρυξη προκειμένου αυτός τούτος ο τύπος –ως παρατέθηκε- να συμπληρωθεί από τους διαγωνιζόμενους. Και ίδια ρητά στον τύπο απαιτείται να παρατεθεί το σχετικό κόστος αναλυτικά και ειδικά σε δύο επί μέρους κονδύλια : ένα το οποίο να εμφανίζει το κόστος 8 ανθρωποωρών x 100 χρήστες στους οποίους θα παρασχεθεί η εκπαίδευση, και ένα που να εμφανίζεται το κόστος 15 ανθρωποωρών x 5 διαχειριστές στους οποίους θα παρασχεθεί η εκπαίδευση. Μάλιστα δε, σύμφωνα με την εμπρόθεσμη διευκρίνιση που χορηγήθηκε από την αναθέτουσα αρχή την 11-8-2017 και αναρτήθηκε αυθημερόν στο διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού, κατά τα οριζόμενα στη διακήρυξη (όρος 2.1.3) και στο νόμο (άρθ. 67 παρ. 2 ν. 4412/2016), και εντάχθηκε στο κανονιστικό πλαίσιο της διακήρυξης (πρβλ. ΣτΕ Ε.Α. 473/2010, 758, 45/2008, 952/2007), προβλέφθηκε ρητώς ότι : ι) Η μεν εκπαίδευση των χρηστών θα παρασχεθεί στα προβλεπόμενα 100 άτομα κατανομημένα σε 8 ομάδες των 12-13 εκπαιδευομένων την φορά και η διάρκεια της εκπαίδευσης για κάθε ομάδα θα είναι 8 ώρες συνολικά, παρεχόμενη σε δύο 4ωρα. Συνεπώς, σαφώς προκύπτει ότι απαιτείται να παρατεθεί η οικονομική προσφορά του διαγωνιζόμενου αναλυτικά και ειδικά αντιστοιχιζόμενη με τις απαιτούμενες ώρες εκπαίδευσης χρηστών που είναι 64 (=8 ομάδες X 8 ώρες συνολικής εκπαίδευσης η κάθε ομάδα = 64 ώρες) και ιι) Η δε εκπαίδευση των διαχειριστών απαιτείται να παρασχεθεί στα προβλεπόμενα 5 άτομα σε τρεις συνεδρίες (εκπαιδευτικές ενότητες), διάρκειας 5 ωρών η κάθε μία. Συνεπώς, σαφώς απαιτείται να παρατεθεί η οικονομική προσφορά του διαγωνιζόμενου αναλυτικά και ειδικά αντιστοιχιζόμενη με τις απαιτούμενες ώρες εκπαίδευσης διαχειριστών που είναι 15 (=3 συνεδρίες X 5 ώρες η κάθε συνεδρία = 15 ώρες), και εκπαίδευσης χρηστών που είναι 64 (=8 συνεδρίες X 8 ώρες η κάθε συνεδρία = 64 ώρες).

Αριθμός απόφασης: 449/2018

Στην ως άνω οικονομική προσφορά της προσφεύγουσας σαφώς εμφανίζεται ότι η προσφεύγουσα παρέθεσε τα δύο τούτα κονδύλια, δηλαδή ένα για την εκπαίδευση των χρηστών και ένα για την εκπαίδευση των διαχειριστών. Και καθόσον μεν αφορά στην εκπαίδευση των διαχειριστών, η προσφεύγουσα ορθά ανέγραψε στην οικονομική της προσφορά ότι παρέχονται 15 ώρες εκπαίδευσης, παρέθεσε την τιμή μονάδος κάθε ώρας εκπαίδευσης και την συνολική προσφορά της για την κατηγορία αυτή. Όμως, καθόσον αφορά στην επίμαχη εκπαίδευση των χρηστών η προσφεύγουσα, κατά παράβαση ρητών όρων της διακήρυξης περί τη σύνταξη των οικονομικών προσφορών, ως διευκρινίστηκαν με κανονιστική ισχύ από την αναθέτουσα αρχή, ανέγραψε στην οικονομική της προσφορά ότι παρέχονται 40 ώρες εκπαίδευσης, και όχι οι απαιτούμενες 64 ώρες, και κατά συνέπεια η οικονομική της προσφορά για την κατηγορία αυτή εκπαίδευσης υπολείπεται και δεν καταλαμβάνει το ελάχιστο απαιτούμενο συμβατικό αντικείμενο παροχής εκπαίδευσης χρηστών τουλάχιστον 64 ωρών. Συνεπώς, ορθά έκρινε η προσβαλλόμενη ότι είναι απορριπτέα η οικονομική προσφορά της προσφεύγουσας.

37. Επειδή, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι ορθά συμπλήρωσε τον τύπο του Παραρτήματος V της διακήρυξης «*Οικονομική προσφορά*», και ότι ορθά συνέταξε την οικονομική της προσφορά είναι απορριπτέος ως αβάσιμος για τους εξής λόγους: από τον τύπο του Παραρτήματος V της διακήρυξης «*Οικονομική προσφορά*», όπως κανονιστικά και δεσμευτικά διευκρινίστηκε από την αναθέτουσα αρχή την 11η-08-2017, στο κονδύλιο «*εκπαίδευση χρηστών*» στην στήλη «*ανθρωπόωρες*» οι διαγωνιζόμενοι έπρεπε να αναγράψουν 64 ώρες, και εν συνεχεία να προσφέρουν τιμή μονάδος, ενώ η προσφεύγουσα ανέγραψε 40 ώρες. Η απαίτηση αναφοράς στην οικονομική προσφορά των 64 ωρών εκπαίδευσης αναφέρεται σαφώς, στην παραπάνω διευκρίνιση της αναθέτουσας αρχής την 11-8-2017, παρά τα αντίθετα που ισχυρίζεται η προσφεύγουσα. Επισημαίνεται ότι στον τύπο της οικονομικής προσφοράς της διακήρυξης (Παράρτημα V) απαιτείται να παρατεθεί οικονομική προσφορά ρητώς για το κονδύλιο που αναγράφεται ως «*8 ΑΩ x 100 χρήστες*». Με την κανονιστικής ισχύος διευκρίνιση της αναθέτουσας αρχής με ημερομηνία 11-8-2017, εξειδικεύτηκε ο τρόπος παροχής της εκπαίδευσης καθώς και η περιγραφή του ως άνω κονδυλίου της

Αριθμός απόφασης: 449/2018

οικονομικής προσφοράς ως 8 ανθρωποώρες X 8 συνεδρίες εκπαίδευσης (των 4 ωρών η κάθε μία) = 64 ανθρωποώρες παροχής εκπαίδευσης. Επομένως, अपαράδεκτα η προσφεύγουσα τροποποίησε επί το έλαττον μονομερώς το -προβλεπόμενο στην οικονομική προσφορά της διακήρυξης- περιεχόμενο αυτό καθ' εαυτό του αντικειμένου της σύμβασης. Κατόπιν τούτου, αντί να προσφέρει τιμή μονάδος για συμβατικό αντικείμενο 64 ωρών εκπαίδευσης χρηστών –ως απαιτείται ρητά από την διακήρυξη- προσέφερε τιμή μονάδος για 40 ώρες εκπαίδευσης χρηστών. Συνεπώς η οικονομική της προσφορά επί του επίμαχου κονδυλίου υπολείπεται της απαιτούμενης ποσότητας της υπηρεσίας επί της οποίας όφειλε να παραθέσει στην προσφορά της, και κατά τούτο δεν είναι σύμφωνη με τους όρους της διακήρυξης περί την σύνταξη των οικονομικών προσφορών. Συνεπώς, είναι απορριπτέοι και οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας ότι συνέταξε την οικονομική της προσφορά προσηκόντως και σύμφωνα με τους όρους του Παραρτήματος V «Οικονομική Προσφορά» της διακήρυξης.

38. Επειδή περαιτέρω είναι αβάσιμος και απορριπτέος και ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι κατά την αξιολόγηση της οικονομικής προσφοράς η αναθέτουσα αρχή όφειλε να λάβει υπ' όψιν και να αξιολογήσει μόνον το ύψος της οικονομικής της προσφοράς ως προς το κριτήριο ανάθεσης της χαμηλότερης τιμής. Και τούτο, δεδομένου ότι κατά την διαμόρφωση της οικονομικής προσφοράς των διαγωνιζομένων ρητά απαιτήθηκε προσφορά για ποσότητα εκπαίδευσης των χρηστών ίση με 64 ανθρωποώρες. Σύμφωνα με τον τύπο της οικονομικής προσφοράς, ως διευκρινίστηκε από την αναθέτουσα αρχή, το ποσόν προσφοράς για την επίμαχη εκπαίδευση ρητά απαιτείται να προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό του προσφερόμενου από τον διαγωνιζόμενο κόστους ανθρωποώρας επί τον δεδομένο από την διακήρυξη αριθμό ανθρωποωρών (=64). Εν συνεχεία, κατά τον τύπο της οικονομικής προσφοράς, όλα τα επιμέρους κονδύλια- μεταξύ των οποίων και το επίμαχο- συμποσούνται ώστε να προκύψει το τελικό ποσό της προσφοράς. Συνεπώς κατά αριθμητική λογική ακολουθία, εφόσον ένα από τα επί μέρους αθροιζόμενα κονδύλια της οικονομικής προσφοράς είναι अपαράδεκτο, τότε προκύπτει अपαράδεκτο και το συνολικό ποσόν της προσφοράς. Συνεπώς, αβασίμως προβάλλεται ο ως άνω ισχυρισμός δεδομένου ότι η προσφεύγουσα

Αριθμός απόφασης: 449/2018

διαμόρφωσε την οικονομική της προσφορά κατά τρόπο που δεν αντιστοιχεί αλλά υπολείπεται της απαιτούμενης ποσότητας της επίμαχης εκπαίδευσης. Επομένως, δεν μπορεί να αξιολογηθεί ως αποδεκτό και το τελικό ύψος της οικονομικής προσφοράς αφού δεν αντιστοιχεί στην απαιτούμενη υπηρεσία. Συναφώς, είναι αβάσιμος και απορριπτός ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι εφόσον έχει γίνει αποδεκτή η τεχνική της προσφορά σε προηγούμενο στάδιο του διαγωνισμού, απαραδέκτως κρίνεται εκ νέου από την αναθέτουσα αρχή στο στάδιο των οικονομικών προσφορών. Και τούτο δεδομένου ότι : Στο στάδιο των οικονομικών προσφορών κρίθηκε η οικονομική και όχι η τεχνική προσφορά της προσφεύγουσας. Συγκεκριμένα, ρητώς και σαφώς σύμφωνα με την προσβαλλόμενη κρίθηκε και απορρίφθηκε η οικονομική της προσφορά επειδή αναφέρεται σε ποσότητα 40 ανθρωποωρών εκπαίδευσης. Η συγκεκριμένη ποσότητα των 40 ανθρωποωρών εκπαίδευσης, ως εμφανίζεται στην ίδια την προσφορά της, αποτελεί συνιστώντα επιμέρους ουσιαστικό και καθοριστικό παράγοντα του ύψους της οικονομικής και όχι της τεχνικής της προσφοράς. Παρά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, ουδώς αμφισβητήθηκε ουδέ αξιολογήθηκε εκ νέου η τεχνική της προσφορά, στην οποία άλλωστε η προσφεύγουσα είχε περιλάβει την απαιτούμενη υπηρεσία, δηλαδή, 64 ώρες εκπαίδευσης. Πράγματι, όπως προκύπτει από την τεχνική προσφορά της προσφεύγουσας σελ. 85, όπως είναι αναρτημένη στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, η προσφεύγουσα περιέλαβε στην τεχνική της προσφορά την ορθή ποσότητα ανθρωποωρών εκπαίδευσης, παρότι δεν αναφέρει ρητά στην τεχνική της προσφορά την ποσότητα των 64 ωρών, όμως η ποσότητα αυτή προκύπτει από την τεχνική της προσφορά με απλό αριθμητικό υπολογισμό. Και ίδια, στην τεχνική της προσφορά η προσφεύγουσα δήλωσε ότι θα εκπαιδεύσει κάθε ένα χρήστη επί 8 ώρες, κατανεμημένων των χρηστών σε 8 τμήματα, συνεπώς ο συνολικός αριθμός ανθρωποωρών εκπαίδευσης (=απασχόλησης εκπαιδευτών) είναι 8 ώρες ανά εκπαιδευόμενο X 8 τμήματα στα οποία συμμετέχουν οι εκπαιδευόμενοι = 64 ώρες. Παρά τους αντίθετους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, η τεχνική της προσφορά ουδέ αξιολογήθηκε ουδέ αμφισβητήθηκε από την προσβαλλόμενη, η οποία επεσήμανε μεν την διάσταση μεταξύ της τεχνικής και της οικονομικής προσφοράς, αλλά αξιολόγησε την οικονομική της προσφορά. Ωσαύτως

Αριθμός απόφασης: 449/2018

απορριπτέος ως προεχόντως αβάσιμος είναι και ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι *«τυχόν αμφισβήτηση περί των ωρών εκπαίδευσης και των ατόμων που θα εκπαιδεύσουν τους χρήστες και διαχειριστές, αποτελεί ουσιαστικώς λόγο ελέγχου κατά την εκτέλεση της σύμβασης και ουχί του σταδίου αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών και ανακηρύξεων προσωρινού αναδόχου»*. Και τούτο, επειδή κατά το στάδιο των οικονομικών προσφορών αδιαμφισβήτητα απαιτήθηκε από τους ρητούς όρους της διακήρυξης περί σύνταξης της οικονομικής προσφοράς να προσφερθεί συγκεκριμένο τίμημα για την συγκεκριμένη ποσότητα ανθρωποωρών εκπαίδευσης (64 ώρες), ώστε προφανώς να μην καταλείπεται ουδέν περιθώριο αμφισβητήσεων κατά το ύστερο στάδιο της εκτέλεσης της σύμβασης, ως προς το σημείο τούτο. Εξ άλλου η αναφορά της προσφεύγουσας ότι σύμφωνα με τον όρο του Παραρτήματος V «Οικονομική Προσφορά» της διακήρυξης δήλωσε την δέσμευση της *«ότι η συνολική προσφερόμενη τιμή € του Συγκεντρωτικού Πίνακα της Οικονομικής Προσφοράς, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας, αποτελεί και την πλήρη αποζημίωσή μου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη παρούσα Διακήρυξη του διαγωνισμού...»*, παρότι δεν συσχετίζεται με συγκεκριμένο ισχυρισμό της, όμως αλυσιτελώς αναφέρεται στην προσφυγή. Και τούτο επειδή η συγκεκριμένη ακροτελεύτια στην Οικονομική Προσφορά δήλωση του προσφέροντος δεν υποκαθιστά την υποχρέωσή του περί ορθής, προσήκουσας κατά τα προβλεπόμενα στην διακήρυξη, συμπλήρωσης όλων των κονδυλίων της οικονομικής προσφοράς, και σε καμία περίπτωση δεν αναπληρώνονται ούτε θεραπεύονται συγκεκριμένες πλημμέλειες της προσφοράς υπό την γενική δήλωση ότι η τελική προσφερόμενη τιμή αποτελεί την πλήρη αποζημίωση του προσφέροντος.

39. Επειδή είναι επίσης αόριστος και, επομένως, απαραδέκτως προβαλλόμενος και ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι σε κάθε περίπτωση η οικονομική της προσφορά δεν έπρεπε να απορριφθεί επειδή η ίδια στις διευκρινήσεις της προς την αναθέτουσα αρχή προσδιόρισε σαφώς την προσφορά της ότι *«το κόστος του παραδοτέου Π15 περιλαμβάνει στο σύνολό του τις απαιτούμενες ώρες εκπαίδευσης των κύριων χρηστών (όπως αναφέρονται στην τεχνική προσφορά μας), η δε τιμολόγηση ανά υπηρεσία*

Αριθμός απόφασης: 449/2018

συμπεριλήφθηκε στους ανθρωπομήνες των Εμπειρογνωμόνων που αναφέρονται στον πίνακα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Συνακολούθως δε, από το κείμενο της διακήρυξης δεν προκύπτει ουδεμία υποχρέωση της παροχής υπηρεσιών εκπαίδευσης αποκλειστικά από Στελέχη Εκπαίδευσης, αλλά ούτε και ο αποκλεισμός της δυνατότητας παροχής της υπηρεσίας αυτής στα πλαίσια των λοιπών καθηκόντων των υπολοίπων Εμπειρογνωμόνων.» Ο ισχυρισμός τούτος είναι αόριστος επειδή: i) Η προσφεύγουσα δεν διακρίνει ρητώς και σαφώς, ούτε στην τεχνική ούτε στην οικονομική προσφορά της, ούτε στις διευκρινήσεις της προς την αναθέτουσα αρχή, αλλά ούτε και στην προσφυγή πόσες ώρες από τις ώρες ή/και ανθρωπομήνες απασχόλησης των εμπειρογνωμόνων της προσφοράς της θέλουν διατεθεί στην παροχή της επίμαχης εκπαίδευσης των χρηστών. ii) Ούτε από το ποσόν του Παραδοτέου 15 που παραθέτει στην οικονομική της προσφορά μπορεί να συναχθεί ποιο ακριβώς επί μέρους τμήμα αυτού συσχετίζεται με ποιο συγκεκριμένο κόστος πόσων συγκεκριμένα ωρών εκπαίδευσης που θέλουν διεξαχθεί από τους εμπειρογνώμονες. iii) Σε κάθε περίπτωση από την γενική και αόριστη παράθεση του ποσού του Παραδοτέου 15 ουδόλως προκύπτει οικονομική προσφορά ως προς τις υπολειπόμενες ώρες εκπαίδευσης των χρηστών από τους εμπειρογνώμονες της προσφεύγουσας, δεδομένου ότι στο ποσόν του Παραδοτέου 15 περιλαμβάνονται ποικίλα ποσά τα οποία δεν αναλύονται στην οικονομική προσφορά της προσφεύγουσας και πλείστα των οποίων είναι άσχετα με το επίμαχο κονδύλιο εκπαίδευσης. Και συγκεκριμένα, όπως αναφέρει η αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με την διακήρυξη (σελ. 53, 71 όρος 15) μόνον τα παραδοτέα 15.3 και 15.4 συσχετίζονται και μάλιστα εν μέρει με το επίμαχο κονδύλιο εκπαίδευσης των χρηστών, ενώ τα λοιπά τμήματα του παραδοτέου 15 και ιδία το 15.1, το 15.2, αναφέρονται αντίστοιχα στην Δημιουργία εκπαιδευτικού και εποπτικού υλικού κατάρτισης / εκπαίδευσης, το πρώτο, και στην Μεθοδολογική προσέγγιση, οργάνωση και προετοιμασία κατάρτισης/εκπαίδευσης, το δεύτερο. Επομένως, και δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν έχει προβεί σε ανάλυση του ποσού που εμφανίζεται στο Παραδοτέο 15 της προσφοράς της, αστάθμητο, αόριστο και πάντως άγνωστο τμήμα του οποίου θέλει διατεθεί –κατά τους ισχυρισμούς της- στην εκτέλεση της επίμαχης εκπαίδευσης, δεν προκύπτει αν η υποβληθείσα προσφορά της

Αριθμός απόφασης: 449/2018

περιλαμβάνει ή όχι κονδύλιο για τις υπολειπόμενες 24 ώρες εκπαίδευσης που δεν περιέλαβε στην προσφορά της, και iv) Περαιτέρω είναι αβάσιμος ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι παραδεκτά οι εμπειρογνώμονες θα παρέχουν εκπαίδευση το κόστος της οποίας περιέλαβε στο παραδοτέο 15. Ο ισχυρισμός αυτός, ακόμη και αν ήθελε υποτεθεί ότι ήταν ορισμένος θα ήταν, σε κάθε περίπτωση, αβάσιμος επειδή, σύμφωνα με την διακήρυξη, το αντίστοιχο κόστος έπρεπε να περιληφθεί συγκεκριμένα στα ειδικά προς τούτο προβλεπόμενα κονδύλια του τύπου της οικονομικής προσφοράς. Και ίδια, είτε στο κονδύλιο «*Εμπειρογνώμονας*», είτε στο κονδύλιο «*στέλεχος εκπαίδευσης*», με ειδική μνεία περί των ωρών εκπαίδευσης που θέλει παρέχει ο εμπειρογνώμονας Χ κόστος ανθρωποώρας του εμπειρογνώμονα για την παροχή της επίμαχης εκπαίδευσης στους χρήστες. Πράγματι, κατά τον τύπο της οικονομικής προσφοράς της διακήρυξης ρητώς και σαφώς το κόστος της επίμαχης παροχής εκπαίδευσης αποτελεί ειδικό, διακριτό και δηλωτέο συγκεκριμένο κονδύλιο. Ενώ, συγχρόνως, δεν προβλέπεται στη διακήρυξη δυνατότητα του προσφέροντος, αντί να περιλάβει το διακριτό τούτο κονδύλιο ως διακεκριμένο κονδύλιο της προσφοράς, να το συγχωνεύει σε άλλες κατηγορίες αυτής και ίδια σε οποιοδήποτε παραδοτέο. Συνεπώς, ουδεμία διευκρίνιση παρείχε η προσφεύγουσα σε σχέση με την διαμόρφωση της οικονομικής της προσφοράς και ίδια ως προς το κρίσιμο θέμα αν περιελήφθησαν ή όχι σε αυτήν οι υπολειπόμενες 24 ώρες εκπαίδευσης, καθόσον –κατά πάντα χρόνο- δεν προκύπτει συγκεκριμένα ανάλυση της οικονομικής προσφοράς της που να εμφανίζει ποιο ακριβώς ποσόν της οικονομικής προσφοράς συσχετίζεται με το επίμαχο αντικείμενο. Συνεπώς, ορθά απέρριψε η προσβαλλόμενη την οικονομική προσφορά της προσφεύγουσας και για όλους τους επιπρόσθετους ως άνω λόγους (σκέψεις 36, 37, 38, 39), καθώς η προσφορά προσκρούει στα άρθ. 2.4.2.4, 2.4.4, 2.4.6, 3.1, Παράρτημα V της διακήρυξης και στα άρθ. 71 παρ. 1, 91 παρ. 1 περ. β), του ν. 4412/2016.

40. Επειδή γίνεται δεκτή εν συνόλω η εισήγηση.

41.Επειδή κατ' ακολουθίαν, η κρινόμενη προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

Αριθμός απόφασης: 449/2018

42. Επειδή ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, το παράβολο που κατέθεσε προσφεύγουσα πρέπει να καταπέσει (άρθρο 363 ν. 4412/2016).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την Προδικαστική Προσφυγή.

Ορίζει την κατάπτωση του παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε την 1η-06-2018 και εκδόθηκε την 11η-06-2018 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η Πρόεδρος

Ειρήνη Ε. Αφοκάρδου

Η Γραμματέας

Μαρία Μανώλογλου